

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXV П'ЯТНИЦЯ, 31 ЖОВТНЯ 2008 РОКУ ЧИСЛО 44 VOL. CXV FRIDAY, OCTOBER 31 2008 No. 44

Відбулося віче в пам'ять останнього бою УПА у 1960 році

Учасники віча в лісі біля хутора Лози.

Олег Захарків,
депутат Бережанської міської ради

ЛОЗИ, Тернопільська обл. – На місці останнього бою вояків Української Повстанської Армії з підрозділом НКВД в лісі поблизу хутора Лози 26 жовтня відбулося урочисте віче з вшанування пам'яті героїв ОУН і УПА. Організатором заходу була Бережанська станиця Пласту.

Священики Української Греко-Католицької Церкви, Української Православної Церкви та Української Автокефальної Православної Церкви з сіл Божиків, Шумлян та міста Підгаєць відправили Панахиду. В урочистостях взяли участь творчі колективи сіл Божиків, Волощина та Квіткове. У виконанні учнів та пластунів присутні почули вірші та пісні з повстанської тема-

(Закінчення на стор. 3)

„Ню-Йорк Таймс": США непокоїть експорт російського націоналізму

НЮ-ЙОРК. — У США викликають занепокоєння прояви відвертого експорту російського націоналізму, що його насаджують верхні ешелони влади Росії, зокрема посадник Москви Юрій Лужков, зазначає „Ню-Йорк Таймс" від 26 жовтня.

Американців турбує посилена активність націоналістичних сил Росії у так званому „ближньому зарубіжжі", тобто на територіях колишньої радянської імперії.

Причому робиться це не завжди офіційно і відверто, бо ж, як відомо, підрив незалежних урядів і втручання у внутрішні справи сусідних держав суперечать не лише правилам дипломатії, а й міжнародним правовим нормам, які забороняють підтримку сепаратистів.

Але, зазначає „Ню-Йорк Таймс", „прем'єр-міністер Володимир Путін, фактичний правитель Росії, прагне підважити нові прозахідні уряди (на кордонах Росії), що прийшли до влади внаслідок так званих кольорових революцій".

Отож В. Путін користується послугами Ю. Лужкова, посадника Москви, щоб завжди можна було послатися на його буцімто самостійні дії у ділянці експорту націоналізму.

Ю. Лужков, колишній радянський апаратник, мріє відновити російську реґіональну гегемонію шляхом підтримки російської етнічної меншини і заохочення сепаратизму у сусідніх країнах.

Між тим Кремль, як стверджує „Ню-Йорк Таймс", підтримує нібито самостійну зовнішню політику Ю. Лужкова – мовляв, той діє з філантропічних переконань.

Протягом останнього десятиріччя Ю. Лужков витратив у „ближньому зарубіжжі" сотні млн. дол. з столичного бюджету. Він підтримує проросійських сепаратистів у Молдові, прокладає автостради в Абхазії та Південній Осетії, сепаратистських реґіонах Грузії, споруджує російські храми й багатоквартирні будинки для російських військових у Криму, що є частиною України, і вимагає повернення Криму Росії. Коли ж уряди цих країн протестують, Ю. Лужков стверджує, що він просто розширює зв'язки Москви з містами-побратимами.

„Ню-Йорк Таймс", яка вмістила на першій сторінці великий матеріял про міжнародну діяльність Ю. Лужкова, пише: „У зовнішній політиці такого (імперського) типу хтось мусить виступати з аґресивними заликами, і Ю. Лужков для цього надається ідеально".

До зазіхань Росії на Крим в Америці ставляться вельми неґативно. Сенатор Джозеф Байден, голова комісії з закордонних справ Сенату і кандидат на віце-президента від Демократичної партії, заявив, що вважає неприпустимими пляни Кремля щодо Криму.

Тим не менше, Ю. Лужков продовжує будувати у Криму тисячі помешкань для російських моряків. Він відкрив у Севастополі

(Закінчення на стор. 3)

Всеукраїнський фестиваль народних мистецтв „Торба"

Олександер Вівчарик

СМІЛА, Черкаська обл. – 27-28 вересня у Смілі відбувся Всеукраїнський фольклорно-етнографічний фестиваль „Торба" (за народною піснею „Котилася торба з великого горба, а тій торбі – хліб-паляниця..."), метою якого було збереження народних традицій, впровадження їх у молодіжне середовище. Проводився він за підтримки Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту. Три дні народні колективи показували призабуті вже обряди, співали старовинних пісень, залучали глядачів до народних забав. На фестивалі можна було скуштувати страви української народної кухні „У Василихи", подивитися двобої сучасних козаків, помилуватися виробами народних майстрів. І не тільки помилуватися, а й спробувати самому плести з соломи, ліпити з глини, вишивати чи розписувати писанки.

„Молоді люди цікавилися технікою вишивки, яку я відроджую. Вона називається занизування або ручне ткацтво голкою", – розповіла член Спілки майстрів народного мистецтва Оксана Пузняк з Волині. Підлітки зачаровано спостерігали за працею викла-

(Закінчення на стор. 3)

На фестивалі вчили вишивати рушники і ліпити з глини глечики.
Фото: О. Вівчарик

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Европарлямент визнав Голодомор злочином проти українського народу

СТРАСБУРҐ, Франція. — Европарлямент 23 жовтня визнав Голодомор злочином проти людства та висловив співчуття українському народові, – йдеться в спільній резолюції Европарляменту, текст якої міститься на офіційному сайті парляменту. Проєкт резолюції складається лише з двох пунктів. У першому визнано Голодомор жахливим злочином проти українського народу та проти людства; суворо засуджено такі дії, зокрема проти українського селянства, які супроводжувалися масовим знищенням людей та порушенням прав і свобод; висловлено симпатію українському народові, який пережив трагедію Голодомору, а також висловлено повагу тим, хто помер у висліді штучного голоду 1932-1933 років; закликано країни колишнього СРСР відкрити їхні архіви щодо Голодомору для проведення досліджень щодо організації цієї трагедії. У другому пункті резолюції доручено Президентові Европарляменту переслати текст резолюції до Ради Европейського союзу (ЕС), Еврокомісії, уряду та парляменту України, Генеральному секретареві ООН, Генеральному секретареві Організації безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ) та Генеральному секретареві Ради Европи. Спільна резолюція була узгоджена представниками групи народних партій, групи ліберали, „зелених" та групи „Союз за Европу націй". Президент України Віктор Ющенко висловив вдячність Европейському парляментові за схвалення ним резолюції щодо трагедії Голодомору в Україні. Відповідного листа 27 жовтня він надіслав голові Европейського парляменту Гансові-Ґертові Потерінґу. Президент підкреслив, що визнання такою високоповажною европейською інституцією Голодомору 1932-1933 років в Україні злочином проти українського народу і проти людяности давно очікувалося в Україні. Глава держави наголосив, що розглядає цю непересічну подію як ще один вияв солідарности і підтримки України в її намаганні донести до світової громадськости всю правду про одну з найстрашніших трагедій XX ст. *(„Газета по українськи", Укрінформ)*

Розпочався заключний етап акції „Незгасима свічка"

КИЇВ. — В Україні розпочався заключний етап Міжнародної акції „Незгасима свічка". Урочисті заходи розпочалися у селі Іванків Бориспільського району на Київщині з проведення Молебня та запалення від смолоскипа „Незгасимої свічки", що передавався як естафета 32 країнами світу, символічної Свічі на спомин Голодомору. До України свічу-смолоскип привезла делеґація на чолі з Послом України в Грузії Миколою Списом. Міжнародна естафета в Грузії розпочалася з Тбілісі, звідки вогонь смолоскипа „Незгасимої свічки" був переданий у Батумі, Поті та інші грузинські міста, де в рамках проведення акції проходили Богослужіння, виставки, конференції, вечори пам'яті жертв Голодомору. „Ми сподіваємося, що, як і Голокост, геноцид українського народу – Голодомор 1932-1933 років буде визнаний у всьому світі. Це є наша генетична пам'ять. Ми повинні пам'ятати про страшну трагедію української нації, і сподіваємося, що з нами розділятимуть цю історичну пам'ять усі народи світу", – зазначив під час заходу начальник управління з питань закордонного українства Міністерства закордонних справ (МЗС) України Василь Боєчко. Акція завершиться 22 листопада в Києві на відкритті Меморіялу жертв Голодомору 1932-1933 років. Після цього Свічу буде передано до музею Голодомору, який відкриють у рамках Меморіялу біля стін Києво-Печерської Лаври. Міжнародна естафета „Незгасима свічка" проходить під гаслом „Україна пам'ятає – світ визнає" протягом 2008 року під еґідою Світового Конгресу Українців та з підтримкою МЗС України, Секретаріяту Президента та Української всесвітньої координаційної ради. Разом з „Незгасимою свічкою" впродовж жовтня-листопада в 25 областях України побуває Свіча на спомин Голодомору, виготовлена з ініціятиви Всеукраїнської організації „Братство бджолярів України". Вона відлита з натурального воску, наданого всіма реґіонами України. У її верхній частині розміщено 33 бавовняні ґноти, зовні на бічну поверхню свічі намотано у вигляді кільця кілька витків колючого дроту. *(Укрінформ)*

Росія заважає розглядові в ООН питання Голодомору

КИЇВ. — Міністерство закордонних справ (МЗС) України звинувачує Росію в перешкоджанні включення до порядку денного Генеральної Асамблеї ООН питання про Голодомор в Україні. 24 жовтня Генеральна Асамблея ООН вчергове відклала рішення про включення цього питання до порядку денного сесії. МЗС України у заяві пояснює це тиском Росії. Українська сторона називає позицію Росії неконструктивною і такою, що суперечить статутові ООН, а також, що вона відрізняється від підходів світової спільноти до оцінки природи Голодомору. 23 жовтня Европейський парлямент ухвалив резолюцію, визнавши Голодомор жахливим злочином проти українського народу та проти людства. Европарляментарі уникнули використання терміну „геноцид", на чому наполягає Київ. Росія заперечує, що це було геноцидом українського народу. Понад 40 держав світу вже визнали Голодомор 1932-1933 років в Україні геноцидом українського народу. (*Бі-Бі-Сі*)

МВФ виділить Україні кредит на 16 млрд. дол.

КИЇВ. — Міжнародний валютний фонд (МВФ) виділить Україні кредит у розмірі 16.5 млрд. дол. Кошти виділяються для підтримки економічної і фінансової стабільности в країні в умовах світової кризи і падіння цін на метал. Про рішення МВФ повідомив 27 жовтня глава фонду Домінік Строс-Кан. „Програма спрямована на повернення України до економічної стабільности. Керівництво країни має намір вирівняти платіжний балянс і понизити залежність держави від зовнішніх економічних чинників, а також знизити інфляцію", – повідомив Д. Строс-Кан. Кошти будуть виділені після того, як досягнуту з керівництвом України угоду схвалить Рада директорів МВФ, а в країні будуть внесені необхідні зміни в банківське законодавство. *(УНІАН)*

В. Ющенко на два дні поїхав у Туреччину

КИЇВ. — Президент України Віктор Ющенко 27 жовтня відвідав з офіційною дводенною візитою Турецьку Республіку. Він провів в Анкарі переговори з Президентом Туреччини Абдулахом Гюлем, прем'єр-міністром Реджепом Ердоґаном, головою Великого Національного зібрання Кексалом Топтаном. Також в Анкарі відбулася церемонія покладання квітів до Мавзолею Ататюрка. Другий день візити В. Ющенка в Туреччині Президент України провів в Стамбулі на зустрічах з представниками ділових кіл Туреччини. Після цього В. Ющенко зустрівся з Вселенським Патріярхом Вартоломієм I. Спільно вони взяли участь у презентації пам'ятної монети, викарбуваної на честь візити в Україну Вселенського Патріярха Вартоломія I. 23 жовтня Національний банк України ввів в обіг пам'ятну ювілейну монету на честь візити в Україну Вселенського Патріярха Вартоломія I, випущену з нагоди 1020-річчя хрещення Київської Русі. (*„Кореспондент"*)

Політична криза перешкоджає наданню ПДЧ у НАТО

КИЇВ. — Посол США Віліям Тейлор вважає, що політична криза в Україні ускладнює досягнення в грудні згоди країн НАТО з надання їй Пляну дій щодо членства (ПДЧ) в НАТО. „Звичайно, політична плутанина, яка зараз панує в Україні, значно ускладнить перспективу досягнення країнами НАТО згоди з приводу надання Україні ПДЧ у грудні", – сказав В. Тейлор 27 жовтня. З його слів, якщо Кабінет міністрів і Президент Віктор Ющенко будуть продовжувати дотримуватися заяви на приєднання України до ПДЧ, то США підтримають надання Україні ПДЧ у НАТО. „Але якщо політична криза в Україні поставить під сумнів саме бажання країни, то країнам НАТО буде важко приймати рішення", – додав Посол. При цьому він зазначив, що якщо український народ вирішить, що не хоче бути членом НАТО, США однаково залишаться стратегічним партнером України. В. Ющенко розраховує на незмінність підтримки США вступу України до НАТО після виборів Президента США. Колишній Посол США в Україні Стівен Пайфер прогнозував, що Україна не зможе приєднатися до ПДЧ у НАТО в грудні у разі призначення позачергових виборів Верховної Ради. В. Ющенко сподівається, що країни-члени НАТО підтримають приєднання України в грудні до ПДЧ в альянсі через військовий конфлікт Грузії. (*„День"*)

Спільний пам'ятник воїнам Червоної Армії і УПА

ЛУЦЬК. — Незвичайний за своїм змістом пам'ятник односельчанам, котрі загинули в роки Другої світової війни, відкрито в селі Маяки, що в Луцькому районі на Волині. Він є першим монументом в Україні, який присвячений одночасно воїнам Червоної армії і УПА. На фронтоні викарбувані слова: „Синам єдиної України, полеглим у роки війни". Скульптор Ірина Дацюк та головний архітектор району Віктор Велк втілили в камені побажання сільських ветеранів Другої світової війни і ветеранів УПА про ідею єдиної України, котра повинна примирити й об'єднати українську націю. У роки Другої світової війни й в післявоєнні роки понад 300 односельчан загинули на фронтах війни, в лавах Української Повстанської Армії, були розстріляні в сталінських тюрмах і таборах. Вони мали різні погляди і різні ідеології, але віддали своє життя за одну справу – за Україну. І це їх об'єднує. Тож давно потрібно примиритися і об'єднатися і тим, хто вижив у роки воєнного лихоліття, як це зробили інші европейські нації. Про це схвильовано говорили 21 жовтня, виступаючи на вічу з нагоди відкриття монумента, ветерани війни, ветерани ОУН і УПА, представники обласної і районної влади. На Волині нинішнього року це уже другий випадок, коли ветерани Другої світової війни і УПА разом беруть участь у вшануванні пам'яті полеглих. Уперше це сталося 14 жовтня під час відкриття меморіяльного комплексу „Борцям за волю України" в Любомлі. *(Укрінформ)*

Висаджено парк на згадку про жертви Голодомору

ЖИТОМИР. — У Новоград-Волинському районі Житомирської области висадили парк на згадку про жертви Голодомору і політичних репресій. Парк з понад 500 саджанців граба, червоного дуба й інших дерев висаджений біля Меморіялу пам'яті на території Новороманівської сільської ради за участю керівництва району і сільської ради, а також громадськости. *(„День")*

В. Огризко прийняв Принца Великої Британії Ендрю

КИЇВ. — Міністер закордонних справ України Володимир Огризко 25 жовтня прийняв члена Королівської родини Великої Британії Принца Ендрю, Герцоґа Йоркського. У ході зустрічі було обговорено питання співробітництва двох держав у контексті европейських та евроатлантичних прагнень України. В. Огризко високо оцінив внесок Королівської родини та особисто Принца Ендрю у розвиток українсько-британських взаємин. Окрему увагу було приділено питанню міжнародного засудження Голодомору 1933-1933 років в Україні. Принц Ендрю вшанував пам'ять мільйонів жертв цієї трагедії в історії України біля меморіялу на Михайлівській площі і висловив свою солідарність з українським народом. *(Укрінформ)*

Пластуни з вінком пам'яті на місці останнього бою вояків УПА.

Джон МакКейн і Барак Обама привітали американських українців

ВАШІНҐТОН. — Кандидати у президенти США від Республіканської партії Джон МакКейн і від Демократичної партії Барак Оабма привітали американських українців, зібраних 17-19 жовтня на XX з'їзді Українського Конґресового Комітету Америки (УККА) у Клівленді.

Звернувшись листом до зібраних, Дж. МакКейн віддав належне американській українській громаді за підтримку нею демократичних прагнень українців під час і після Помаранчевої революції, зазначивши, що продовження цієї підтримки буде критично важливим для закріплення віхових змін, що відбулися в Україні протягом останніх років. „Під час відвідин України і зустрічей з українськими провідниками та рядовими українцями для мене стало очевидним, що Україну чекає світле майбутнє – майбутнє, яке буде ще світлішим, якщо Америка стоятеме пліч-пліч з Україною", – зазначив Дж. МакКейн.

Він також віддав належне УККА за „рішучу підтримку ним незалежности і територіяльної цілісности Грузії. Нагадавши, що він згадав Україну під час нещодавніх дебатів зі своїм суперником Б. Обамою, Дж. МакКейн підкреслив, що Москві не тільки доведеться заплатити ціну за її вторгнення у Грузію, але що вона також повинна усвідомити, що Захід не заплющуватиме очі на тиск, який вона чинить на Україну. „Нам потрібно бути послідовними і ефективними у підтримці справи включення Грузії та України в НАТО", – підкреслив Дж. МакКейн.

Він подякував УККА за підтримку свободи, людських прав та демократії. „Америка збагачена Вашою діяльністю і Україна зміцнена зв'язками, які Ви підтримуєте між нашими країнами", – зазначив Дж. МакКейн.

У свою чергу, Б. Обама, кандидат у Президенти США від Демократичної партії, також звернувся з листовним привітом до згаданого з'їзду.

„Друзі України на Заході повинні далі відігравати ключову ролю у побудові безпечного і благополучного майбутнього для українських громадян".

У листі, адресованому президентові УККА Михайлові Савкову та учасникам з'їзду, він згадав про події останніх місяців, які довели, „такі блага, як суверенітет і безпека в Європі, ніколи не повинні сприйматися як перманентні. Експеримент української демократії має завершитися успіхом – не лише заради благополуччя українських громадян, але також для того, щоб могти служити надхненням для тих у реґіоні, хто ще бореться за демократію, включно навіть з Росією", – додав Б. Обама.

Він також підкреслив, що, з його погляду, Україна готова до участи в Пляні дій щодо набуття членства і що він переконуватиме союзників США в НАТО дати можливість Україні зробити цей черговий крок до повноцінного членства в евроатлантичній спільноті.

Насамкінець Б. Обама наголосив, що разом з дружиною Мішель повністю усвідомлює історичне значення українського Голодомору, який він назвав „жахливим злочином".

„Ми ніколи не повинні забути про цей голод і завжди повинні дбати про те, щоб про цю трагедію знали майбутні покоління, аби вона ніколи більше не повторилася", – пише він. *(„Голос Америки")*

Відбулося...

(Закінчення зі стор. 1)

тики. У проведенні свята допомогло Бережанське представництво акційного товариства „Укртелеком".

Ведучі Юля Пудлик та Назарій Здирко запросили присутніх до „повстанського чаю", який приготували пластуни з села Саранчуки. В імпрезі брали участь підгаєцькі пластуни під керівництвом Володимира Федорчука.

Промовляли голова політичної референтури Всеукраїнської організації „Тризуб" ім. Степана Бандери Іван Сута, керівники міста і области. В урочистостях взяли участь члени районних організацій Пласту, „Молода Україна", клюбів військово-патріотичного „Леґіонер" та спортового „Навіґатор", Будинку творчости школярів на чолі з наставником Михайлом Слабодухом. Присутні відвідали показовий табір, який організували члени Бережанського Пласту.

На місці останнього повстанського бою литвинівські лісники встановили дубовий хрест. Бій біля хутора Лози відбувся 14 квітня 1960 року. Вранці до лісу приїхало багато військових. Упівці переслідувачів побачили надто пізно, коли їх уже оточили з усіх боків. Стрілянину чули всі навколишні села. Остання куля за повстанським законом обірвала життя молодих лицарів з армії Тараса Чупринки.

Дружина Петра Пасічного Марія Пальчак, важко поранена, теж вистрілила собі у скроню, але рана виявилася несмертельною. Вона опритомніла у лікарні, де її пильно стерегли. Про смерть свого чоловіка та його товариша Олега Цетнарського жінка дізналася через багато років. Слідчі їй брехали, що вони арештовані і свідчать проти неї. Однак, М. Пальчак нікого не видала. Воячку засудили до п'яти років в'язниці та 10 років таборів в Мордовії, звідки вона повернулася в рідні Шумляни, де проживала в будинку своєї сестри. Померла у 1997 році.

До хреста на місці останнього бою УПА ніколи не заростатиме стежина молодих націоналістів, а в майбутньому на цьому місці буде збудовано пантеон слави тим.

„Ню-Йорк Таймс"...

(Закінчення зі стор. 1)

філію Московського державного університету і заповідає дальше фінансування російського будівництва там в обсязі 2 млрд. дол.

„Ню-Йорк Таймс" зауважує, що хоча В. Путін заявляє, що Росія поважає територіяльну цілісність України, він не засуджує ані кримських сепаратистів, ані активність Ю. Лужкова.

А коли Україна у травні у відповідь на чергові заклики посадника Москви повернути Крим Росії заборонила Ю. Лужкову в'їзд на її територію, російське міністерство закордонних справ заявило, що погляди Ю. Лужкова „збігаються з поглядами більшости росіян, які боляче сприйняли розвал СРСР". *(Радіо „Свобода")*

Всеукраїнський...

(Закінчення зі стор. 1)

дача Черкаського художнього коледжу, гончаря Федора Шквири, з рук якого, мов у казці, виростали глечики, миски і навіть пищики. Цього року на Всеукраїнському симпозіюмі у славетній Опішні учні Ф. Шквири посіли друге місце і були спрямовані до Академії мистецтв у Львові.

Яскраве враження залишив Київський колектив „Українські барви" та його солістка і керівник Оксана Стебельська. У складі гурту є львів'яни, кияни і черкащани, які закінчили Київську консерваторію. „Барви" щойно повернулися з Греції, де протягом кількох днів виступали з концертами, присвяченими роковинам страшної трагедії українців у 1932-1933 роках. Для цих виступів була написана спеціяльна програма „Реквієм". Після концерту Владика Грецької Православної Церкви Діонісій привселюдно висловив позицію цієї Церкви, визнавши Голодомор 1932-1933 років геноцидом української нації.

На фестиваль приїхали небайдужі люди, які творять за покликом душі. Такими ж небайдужими були організатори фестивалю, зокрема президент і голова Черкаської обласної організації Всеукраїнського об'єднання „Дія" Тетяна Киричук. Її донька Льоля Киричук теж співала на фестивалі.

Вражала працездатністю режисер і ведуча фестивальних концертів, керівник фолкльорної студії „Вертеп" Галина Олійник. Учасники „Вертепу", студенти Львівського університету, чарували українськими танцями.

Т. Киричук підкреслила, що фестиваль – це на роки розрахований проєкт. А Сміла для його втілення обрана тому, що це – козацький край. У всьому світі для таких заходів обирають фестивальні містечка. Чим щедрішою ставатиме „Торба", чим більше нею цікавитиметься молодь, тим більше шансів, що наші традиції і ремесла не загинуть.

На фестивалі чоловіків горілкою частували, а дівчат вчили писанки писати.
Фото: О. Вівчарик

2 листопада – перехід на зимовий час

Перехід на зимовий відлік часу буде здійснено у США о 2-ій год. ранку 2 листопада. Стрілки годинників треба буде перевести на годину назад.

АМЕРИКА І СВІТ

Призначено чергову зустріч щодо ґльобальної кризи

ВАШІНҐТОН. — Ґльобальну економічну кризу та засоби боротьби з нею обговорюватимуть на позачерговій зустрічі країн Великої двадцятки, призначеній на 15 листопада. Про це у середу, 22 жовтня, оголосив Президент США Джордж Буш. Зустріч відбудеться у передмісті Вашінґтону через 10 днів після президентських виборів. У Білому Домі сподіваються, що переможець обов'язково відвідає цю зустріч. До Великої двадцятки входять 19 країн, серед яких – Велика Британія, Німеччина, Індія, Італія, Китай, Росія, Савдійська Арабія, США, Франція, Японія тощо. Двадцятим до зібрання за традицією приєднається Евросоюз, який представляє країна, що на цей час головує в Европейському союзі. *(5 канал)*

Папа закликає захистити християн

ВАТИКАН. — Папа Бенедикт XVI 26 жовтня засудив нещодавні вбивства християн в Індії та Іраку і закликав політичних та релігійних провідників захистити їх. За словами Папи, християни потерпають від релігійного утиску в країнах, де християнські спільноти процвітали впродовж століть. В Індії вбивство індуського провідника у серпні спричинило до нападів на церкви і загибелі понад 35 християн від рук екстремістів з числа індусів. В Іраку тисячі християн були змушені втікати з міста Мосул від нападів та смертних погроз. *(Бі-Бі-Сі)*

Нові вибори на обрії в Ізраїлі

ЄРУСАЛИМ. — Виконуюча обов'язки прем'єр-міністра Ізраїлю Ципі Лівні 28 жовтня закликала до проведення позачергових виборів після невдалих спроб зформувати новий уряд. Раніше Ц. Лівні казала, що готова йти на поступки, але не виконувати неможливі вимоги, які вона назвала незаконними політично і економічно. Ц. Лівні має серйозні розбіжності з найбільшою релігійною партією Ізраїлю „Шас", які стосуються пропозицій щодо розподілу влади з палестинцями в Єрусалимі. Нове голосування, ймовірно, відбудеться у лютому або березні. В Єрусалимі, якщо вибори відбудуться, Ц. Лівні доведеться зіткнутися з жорсткою конкуренцією з боку Беняміна Нетаняґу, провідника головної правої опозиційної партії „Лікуд". *(Бі-Бі-Сі)*

Сирія засуджує авіонапад США

БАҐДАД, Ірак. — Іракський уряд 27 жовтня сказав, що головною ціллю вертолітного нападу на території Сирії, у якому Сирія звинувачує американців, була територія, яку використовують повстанці, причетні до нападів на кордоні з Іраком. Раніше сирійський уряд висловив рішучий протест США та Іракові з приводу того, що він називає нападом американських вертолетів на сирійське селище на кордоні з Іраком. Американські військові в Іраку кажуть, що не мають інформації щодо випадку, який стався 26 жовтня. Ірак назвав випадок прикрим, додавши, що буде домагатися подробиць щодо нього від американців. Сирійське міністерство закордонних справ повідомило, що внаслідок нападу, ціллю якого був будівельний майданчик, загинуло восьмеро осіб. Чільний американський військовий командувач нещодавно назвав сирійський кордон неконтрольованим переходом, яким користуються бойовики на шляху до Іраку. *(Бі-Бі-Сі)*

Ґрінспен назвав кризу „кредитним цунамі"

ВАШІНҐТОН. — Колишній голова Центрального банку США Ален Ґрінспен 23 жовтня назвав сьогоднішню фінансову кризу кредитним цунамі, яке трапляється раз на століття. Про це він заявив на слуханнях у Конґресі, щодо причин сьогоднішнього економічного обвалу. Протягом 18 років, які А. Ґрінспен був головою Центробанку США, він виступав проти запровадження жорсткішої реґулятивної політики у відношенні до фінансових компаній. Але тепер він вважає, що таке реґулювання необхідно запровадити. Він також спрогнозував збільшення безробіття. Про появу деяких позитивних сиґналів на фінансовому ринку заявив радник міністра фінансів США Ніл Кашкарі. Тим часом ключові біржі світу продовжує лихоманити. *(„Голос Америки")*

ЕС офіційно відновив взаємини з Кубою

ГАВАНА, Куба. — Европейський союз (ЕС) і Куба офіційно відновили зв'язки, розірвані після введення ЕС в 2003 році дипломатичних санкцій проти Куби. Угоду про відновлення взаємин підписали комісар ЕС з питань розвитку й гуманітарної допомоги Люї Мішель і міністер закордонних справ Куби Феліпе Перес Долі. Згідно з угодою, ЕС надасть Кубі 2 млн. евро як надзвичайну допомогу для подолання наслідків гураґанів. У наступному році країна отримає доступ ще до 30 млн. евро. Делеґація ЕС повторно відвідає Кубу в листопаді, щоб визначити потреби у фінансуванні на 2009 рік. В 2003 році ЕС ввів ряд санкцій проти Куби як кару за порушення прав людини владою країни. Обмеження передбачали заборону на відвідування Европи високопоставленими представниками Гавани й запрошення кубинських дисидентів на офіційні заходи в країнах ЕС. Рішення про зняття санкцій було прийнято 20 червня на черговій зустрічі ЕС у Брюселі. Після зміни на посаді провідника Куби Фіделя Кастро його братом Раулем Евросоюз відзначив позитивний рух острова на шляху забезпечення прав людини. *(„Кореспондент")*

Дж. Буш підтримав Україну та Грузію на шляху до НАТО

ВАШІНҐТОН. — Президент США Джордж Буш запевнив Україну та Грузію в підтримці їхнього вступу до НАТО, попри спротив Росії. Про це він заявив 24 жовтня після підписання протоколу про вступ до НАТО Албанії та Хорватії. Раніше Білий Дім заявив, що сподівається на приєднання України та Грузії до Пляну дій з набуття членства (ПДЧ) в НАТО на грудневій зустрічі міністрів країн альянсу. Речниця Дж. Буша сказала, що не бачить причини відмовити цим країнам у ПДЧ, що встановлює умови вступу до НАТО, але не ґарантує його. Проти надання ПДЧ цим країнам виступають Німеччина та Франція, які вважають, що такий крок може спровокувати Росію. Генеральний секретар НАТО Яап де Гоп Схефер, з яким Президент США провів переговори того ж дня, не згадав Росію, але сказав, що „в Европі, яку ми прагнемо побудувати, нації повинні самі вільно вирішувати своє майбутнє", а не скорятися волі інших. *(„Майдан")*

Абхазія закрила кордон з Грузією

СУХУМІ, Абхазія. — Абхазія закрила кордон з Грузією, заявив 28 жовтня голова адміністрації Гальського району республіки Руслан Кишмарія. Він заявив, що це зроблено у зв'язку з проникненням на територію Абхазії диверсійної групи з Грузії. Таким чином, на невизначений час закритий єдиний перехід з Гальського району Абхазії, населеного переважно грузинами, в Зуґдідський район Грузії. Тим часом в Тбілісі розповсюджується інформація про те, що Гальський район узятий під повну контролю російськими військами, а в Галі введені додаткові частини російської армії. Частково цю інформацію підтвердили і абхазька влада, заявивши, що в Гальському районі будується військова база для російських військ. *(„День")*

У США готували вбивство кандидата в президенти

ВАШІНҐТОН. — У США розкрито змову з метою вбивства кандидата в президенти від Демократичної партії Барака Обами. Про це свідчать подані в суд документи, які було оприлюднено 27 жовтня. Змову розкрили аґенти Бюро контролі за оборотом алькоголю, вогнепальної зброї, тютюну і вибухових речовин. Як свідчать надані документи, працівники бюро вийшли на двох неонацистів, які плянували пограбувати крамницю продажу вогнепальної зброї, напасти на одну з середніх шкіл у штаті Тенесі, де вчаться діти переважно чорношкірих американців, а потім вчинити замах на Б. Обаму. У п'ятницю, 24 жовтня, звинувачення висунули 20-річному Деніелу Коварту зі штату Тенесі і 18-річному Полу Шлеселману зі штату Арконсо, яких арештували 22 жовтня. У переліку звинувачень – незаконне володіння обрізом мисливської рушниці, змова з метою грабежу власника федеральної ліцензії на володіння вогнепальною зброєю, а також висунення погроз проти кандидата в Президенти США. *(УНІАН)*

Сенатора США визнано винним

ВАШІНҐТОН. — Сенатора зі штату Аляска Теда Стівенса суд присяжних у Вашінґтоні 28 жовтня визвав винним з усіх сімох пунктів правопорушень, висунутих проти нього федеральними прокурорами. 84-річного республіканця Т. Стівенса було звинувачено і визнано винним у тому, що він приховав від федеральних органів ремонт, проведений в його заміському домі за кошти однієї місцевої нафтової компанії. Також він не задеклярував низку подарунків від компаній, які мають ділові стосунки з органами влади Аляски. Вартість ремонту і подарунків, за підрахунками, складає приблизно 250 тис. дол. Вирок покищо не винесено, але сенаторові загрожує максимум 34 роки ув'язнення. Випадок, в якому суд визнав діючого сенатора винним у правопорушеннях, лише другий в історії США. Перший стався 1981 року, коли сенатор-демократ Ґарісон Віліямс з штату Ню-Джерзі був визнаний винним у прийманні хабарів. *(„Голос Америки")*

Візита Катерини Ющенко до Лівії

ТРІПОЛІ, Лівія. – Голова Наглядової ради Міжнародного благодійного фонду „Україна-3000", дружина Президента України Катерина Ющенко 27-29 жовтня перебувала у Великій Соціялістичній Народній Лівійській Арабській Джамагирії з робочою поїздкою на запрошення Генерального секретаря Міжнародної афро-арабської організації захисту прав жінки та дитини Сафи Мухамад Наджи Аль-Кадафі. К. Ющенко зустрілася з провідником лівійської революції полковником Муамаром Кадафі, з українськими лікарями, які працюють у Лівії. На фото: К. Ющенко в жіночій академії поліції Джамагирії 28 жовтня. Фото: УНІАН

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Щоб усім вистачало овочів

Р. Л. Хомяк

ВАШІНҐТОН. – Овочі з теплиць – звичайне явище в Україні, а в Америці це все ще екзотика. Але і в Америці цей сектор сільського господарства поширюється, бо овочі з теплиць – це місцеві плоди, і саме тепер в Америці зростає тенденція споживати місцеві продукти, щоб менше завозити їх через цілий континент або з південної до північної півкулі. Пальне на транспорт дороге і його не вистачає.

В Україні тепличні комбінати вирощують велику частину потреб овочевого ринку. (Тут, щоб заспокоїти чутливі очі й вуха читачів, які вивчали українську мову на колінах своїх галицьких батьків і дідів, мушу швидко пояснити: мова йде про ярину. Але нині в Україні, навіть у Судовій Вишні чи Калуші, ярину – з наголосом на „у" – називають овочами, а тут мова про те, що росте в теплицях України).

Це до того, що недавно Вашінґтон відвідала група керівників і власників тепличних комбінатів з України – усі вони члени порівняно нової, пост-совєтської Асоціяції теплиць України (АТУ). Їх запросила до Сполучених Штатів філядельфійська Українська Федерація Америки і, серед іншого, повезла до університету Пенсильванії (Pennsylvania State University), серйозного центру сільськогосподарських досліджень, який має програму обмінів з Україною в галузі аґрономії. Вони також відвідали пенсильванські тепличні фірми та фарми, на яких вирощують славнозвісні пенсильванські гриби-шампіньони.

У Вашінґтоні Підприємницька рада „США-Україна" організувала їм зустріч для обміну думок в Посольстві України, яку вів Андрій Бігун, колишній торговельний дипломат в американському Посольстві в Києві, а тепер консультант зі справ торгівлі й розвитку. З американської сторони були представники фірм і асоціяцій, які працюють в галузі харчової промисловости, і урядовці. Зустріч відкрив Генадій Надоленко, керівник економічної і торговельної секції Посольства України.

В галузі тепличного сільського господарства Америка може запозичити досвід від України. Нині в Україні, – казав Олександер Томляк, виконавчий директор АТУ, – понад 30 тис. робітників вирощують 30 тис. тонн овочів в теплицях, зокрема в весняний, осінній і зимовий періоди року. Теплиці України – це 650 гектарів (понад 1,600 акрів) під склом і 1,000 гектарів – під пластиковим покривалом.

В делеґації були теплярі з різних частин України: з Києва і Київської области, з Черкаської, Івано-Франківської, Житомирської, Рівненської областей. А з Криму в делеґації були керівники нині приватної „аґроіндустріяльної компанії", яка затримала стару назву – „Радянська Україна". (Згадалась книжка спогадів Левка Хмельковського „Незабутній СССР". Тяжко його забути, зокрема в тепличній галузі, мабуть, тому, що більшість теплиць за совєтів існували на те, щоб обслуговувати партійну номенклятуру. Кілька років тому я зустрів директора великої теплярні на околиці Києва, який уважав себе дуже важною особою. І він поводився, як великий совєтський начальник). Нині, казав директор О. Томляк, теплиці в Україні здебільшого приватні, родинні підприємства, де чоловік і жінка наймають робітників і вирощують овочі на місцеві ринки.

Я сидів біля Наталії Коваленко, власниці київської компанії „Старфрут", яка постачає овочі і „фрукти" (знову ж мова йде про „ярину" й „овочі") до київських супермаркетів. В друкованих матеріялах делеґації подано, що обіг її фірми сягає 2 млн. дол. на рік. Як виявилось з розмови, ми з панею Наталією – шанувальники селери, і вона мені сказала, де в Києві можна купити її бренд. (З 10 років тому я не раз привозив до Києва з Вашінґтону пару жмутків селери для власної консумпції. Тепер київська селера доступна в Києві, де вона конкурує з еспанською, голяндською й ізраїльською).

Українські теплярі були зацікавлені в американських виробах для сільсько-господарської промисловости та в американських обладнаннях теплиць. На зустрічі в Посольстві виступав д-р Юрій Мельникович, виконавчий директор американської Асоціяції постачальників харчової промисловости, говорив про машини й опакування для харчових продуктів, які виробляють компанії-члени його асоціяції. Д-р Ю. Мельникович також підкреслив важливість ретельно і енерґійно розвивати такі ділові асоціяції, як АТУ. Американські асоціяції, казав він, радо поділяться своїм досвідом з українськими колеґами.

Христина Луцик, яка відає українськими справами в американському Департаменті торгівлі, розповідала, які послуги пропонують українським виробникам її співробітники в Посольстві США в Києві, і заохочувала відвідувачів тримати з ними зв'язок.

Щодо торговельних стосунків між обома країнами, Х. Луцик сказала, що торік експорт Сполучених Штатів в Україну становив 1.3 млрд. дол., і така ж сума американських інвестицій прийшла в Україну, а експорт України до США становив 1.2 млрд. дол. Вона характеризувала торговельні стосунки з Україною як важливі і згадала, що в квітні цього року США й Україна підписали угоду про торговельне та інвестиційне співробітництво.

З американської сторони в дискусії з українською делеґацією виступали Ірина Телюк від Підприємницької ради „США-Україна", Девит Ашбі–від Національної Асоціяції сільськогосподарських департаментів американських штатів, Джеймс Боні – від компанії „Ґлобал Трейд Девелопмент", Іван Кунь з Фундації „Україна-США", та

(Закінчення на стор. 16)

Уточнення

В статті Ольги Леськів-Городецької „Вшанували пам'ять професорів" (ч. 43) має бути: „У 1944-1946 роках священики, котрі не перейшли на московське православ'я, опинились на засланнях, на каторзі".

НА ТЕМИ ДНЯ

„Яка мова, такі й думки наші..."

На IX Світовому Конґресі Українців, який відбувся 19-22 серпня у Києві, прозвучало багато актуальних за темами і конкретним фактажем доповідей. Майже в усіх них заторкувалася проблема відродження української мови, оскільки вона все ще не вийшла з підневільного становища, куди її завели русифікаторські режими царської і радянської імперій. Нижче вміщуємо найхарактерніші уривки доповіді, з якою на з'їзді СКУ виступила Ірина Магрицька — доцент катедри української мови та літератури Східньоукраїнського національного університету ім. Володимира Даля, голова Луганської обласної філії Асоціяції дослідників голодоморів в Україні, кавалер Ордена княгині Ольги.

„Яка мова, такі й думки наші будуть: московська мова – московські думки", – писав Борис Грінченко.

Президент Віктор Ющенко життєствердно називає народ України українською нацією. А член-кореспондент Академії наук України, професор Орест Ткаченко уточнює, що українці досі належать до так званих неповних націй. Справді, українське національне (тобто україномовне) суспільство є неповним соціяльно (бо йому бракує середніх і вищих соціяльних прошарків, насамперед у великих містах), неповним культурно (бо в міській культурі домінує не українська, а російська культура) і неповним мовно (бо українська мова не є мовою міського побуту, а лише мовою вузьких інтеліґентських кіл або старшого покоління). Учений додає, що термін „неповна нація" сьогодні можна застосовувати лише до українців східньої України (з цим можна не погодитися, адже навіть Київ, столиця України, сьогодні ні культурно, ні мовно не є українським), але оскільки і за територією, і за кількістю населення – це переважна її частина, то риса неповноти характерна для української нації в цілому.

То ми нація чи не нація?...

Кілька місяців тому в Києві (та інших містах України одночасно) відбувся VII Міжнародний конгрес україністів, у праці якого взяло участь майже 400 вчених з різних країн. На цьому поважному форумі обговорювалися проблеми існування української мови як державної, право українського народу на самодостатнє буття, болючі інтеґраційні процеси за 17 років незалежности. Порушувалися тут і питання злиденного існування, позбавлення прав, фактичної дискримінації українства в Україні. Учені, які своїм інтелектом працюють на зміцнення української державности й незалежности, сподівалися, що їх почує українська влада, яка мала б бути зацікавленою в консолідації українського народу. Як не дивно, у форумі не взяли участи ні Президент, ні прем'єр, ні голова парляменту, ні жоден з міністрів…

Сучасну українську державу справедливо називають зоною гуманітарного лиха. У країні, яка майже на 80 відс. складається з етнічних українців, лише 40 відс. молодих людей сьогодні спілкуються українською мовою. Криза в гуманітарній сфері (не тільки на півдні та сході) настільки глибока, що Ліна Костенко та Олег Скрипка відмовляються (в незалежній Україні!) від державних нагород, а Оксана Забужко та Юрій Андрухович – від участи в конкурсі на здобуття Національної премії України ім. Тараса Шевченка...

Придивімося ж прискіпливим оком до дій тих, хто нами керує. Представники центральної влади дуже рідко приїздять в області, а тим більше в районні центри півдня та сходу України. А якщо навіть і приїздять, то, як правило, спілкуються тут мовою колишньої імперії. Чи то заграють таким чином з місцевою владою, чи хочуть сподобатись місцевому електоратові? Навіть деякі російськомовні місцеві мешканці дивуються: чому високопосадовці так принижують державну мову?...

Як тут не згадати слова Михайла Грушевського: „Трагедія України в тому, що нею керують люди, яким вона насправді не потрібна"!

...На всіх ключових посадах, у першу чергу в гуманітарій сфері, на півдні та сході України – члени Партії Реґіонів або особи, льояльні до її ідей. Секретаріят Президента повністю віддав цю територію у сферу впливу партії, яка відверто зневажає українську історію, культуру і сприяє подальшій русифікації України...

Секретар Донецької міськради Микола Левченко у своїй печерній ненависті до українства перевершив усіх своїх колег-депутатів, заявивши, що він за те, щоб в Україні була одна державна мова — російська. Ця ж рада своїм рішенням заборонила розвиток в Донецьку україномовних шкіл. За подібні антидержавні випади в кожній цивілізованій державі таких, як М. Левченко, позбавили б громадянства. У нас же цього не сталося...

У ч. 6 п. 3 Указу Президента України № 250/2007 від 28 березня 2007 року йдеться про невідкладність заходів щодо ліквідації символіки тоталітарного режиму. А оскільки перейменування вулиць і площ є законною прероґативою органів місцевого самоврядування, то вони й вирішують, що і як перейменовувати... Депутати Симферопольської міської ради цього року прийняли рішення про перейменування трьох центральних вулиць міста: вулиця Рози Люксембурґ тепер стала називатися вулицею Олександра Невського, Карла Лібкнехта — Долґоруківською, Октябрська – Петропавлівською. Як сказано в рішенні, ці назви увічнюють пам'ять про діячів російської історії та культури. Поміняли шило на мило.

Луганська міська рада винесла рішення „Про найменування вулиць, провулків, кварталів, площ у місті Луганську", яким „осучаснила" радянські топоніми: вулиця 50-річчя Жовтня тепер називається вулицею 50-летия Октября, Радянська тепер – Совєтская, Червона площа – Красная площадь, Першого Травня – Пєрвого Мая, 30-річчя Перемоги – 30-летія Побєди.

Місцеві ради ініціюють і

(Закінчення на стор. 16)

Мова політики і мова держави

Рада національної безпеки і оборони України (РНБО) нарешті помітила те, що повинна була бачити вже давно: що російські телевізійні канали провадять в Україні, в українському інформаційному просторі, відверту антиукраїнську діяльність, спрямовану на дискредитацію української державної незалежности, проти відродження української мови, культури, духовности. Конституція України дає всі підстави покласти край цим щоденним ідеологічним диверсіям. РНБО наполягає на негайному вигнанні з України цих ворожих до українства російських телевізійних каналів. Подібне рішення стосується також антиукраїнської діяльности так званого „Інституту Співдружности незалежних держав", що діє в Києві. Його директором є відомий московський україножер, член російської Державної Думи Костянтин Затулін, якому Служба Безпеки України вже декілька разів забороняла в'їжджати на українську територію.

Ще й офіційна Москва не встигла відгукнутися, як цей рішучий, хоч і дуже спізнений, крок на захист українських національних інтересів натрапив на активний спротив з боку „п'ятої колони" в Україні. Провідник Партії Регіонів Віктор Янукович, ставлячи українську реальність з ніг на голову, безсоромно забідкався, що „росіян в Україні затискують" і що українські діти „плачуть, бо над ними знущаються, змушуючи вивчати у школі українську мову".

З цього приводу відомий український тележурналіст і режисер, головний редактор журналу „Український тиждень" Юрій Макаров пише: „Я давно помітив асиметрію у, здавалося б, симетричній ситуації: коли україномовний українець не хоче переходити на російську – це називається „націоналізм", коли ж російськомовний українець не хоче переходити на українську – це називається „защіта прав русскоязичного насєлєнія". І далі цей чесний автор пише: „Я закликаю моїх російськомовних співвітчизників на хвилинку уявити себе на місці пересічного україномовного українця. Про його права хтось згадує? Про його почуття, психологічний комфорт, культурні потреби хтось подбав – реально, а не декларативно, не на папері?".

Та й навіть на папері сьогодні, в немудрий час партійно-політичного цинізму, державні діячі привселюдно гендлюють принципами, зводячи Конституцію, з її чітким визначенням української мови як державної, на рівень необов'язкового „паперу". Ось навіть парляментська фракція БЮТ, у складі якої є такі, здавалося б, патріотичні депутати, як Павло Мовчан, Володимир Яворівський, Андрій Шкіль, разом з „реґіоналами" і комуністами проголосувала за те, що офіційна урядова документація в Україні може провадитися російською мовою. Оце і є справжнім знущанням над українством в незалежній Українській державі, якою керує національно свідомий, але позбавлений сильної політичної волі українець Віктор Ющенко.

Закінчимо актуальною думкою того ж Ю. Макарова: „Час визнати, що українська мова потрібна не „купці національно стурбованих вихідців з трьох західніх областей", як стверджують окремі високочолі віце-прем'єри (автор має на увазі україножера Дмитра Табачника – Ред.), а всій українській нації – усім без винятку етнічним українцям, росіянам, євреям, полякам, білорусам, молдаванам, грекам і татарам. Нагадаю: перепис початку 1960-их років зафіксував 90 відс. україномовних громадян УРСР, і динаміка зменшення за останнього півстоліття тих, хто послуговується в побуті рідною мовою, мала б сприйматися як національна катастрофа в будь-якій країні. І чесно, вголос сказати: Україні потрібно те, що скрізь у світі називається „позитивною дискримінацією" (affirmative action) як відповідь на: а) історичні політико-культурні викривлення, б) потужну і якісну культурну ринкову експансію з-за кордону...".

Практичне – на ділі, а не на папері – застосування цієї„позитивної дискримінації" було і залишається головним завданням державних провідників України, випробуванням їхньої здатности повною мірою повернути Україні прибиту ледве не до землі українськість.

ЖОВТЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ...

Ні, не був цей момент згаяний

В нашій читацькій громаді напевно нема жодної людини, котра б не знала, що означають ці слова: Листопадовий Чин. Лише з матеріялів „Свободи" за попередні десятиріччя можна було б скласти великий збірник про подію, що сталася 1 листопада 1918 року, тобто рівно 90 років тому. Сучасна Україна за 17 років незалежности вже також повернула собі значні пласти історичної пам'яті, в цьому процесі масового національного самоусвідомлення не міг бути пропущений і Листопадовий Чин або, як його ще називають, – Зрив. І йдеться не просто про увагу і повагу до минулого, не просто про збереження пам'яті, але й про поступ, включно з застосуванням нових, все глибших, все об'єктивніших критерів оцінювання того, чого змінити вже не можна, тому й на цю знакову подію різні автори, історики та письменники, пробують дивитися ширше, в контексті актуально нині українсько-польського добросусідства і міждержавної згоди.

Львівський публіцист Антон Борковський, стверджуючи, що „день Листопадового зриву – то один з найяскравіших спалахів націотворчих перегонів між галицькими українцями та поляками, двома запеклими сусідами, що намагалися одержавити своє політичне майбуття", далі пише, що навіть тоді, всупереч непримиренній ворожнечі, український і польський вояки могли порозумітися, і переповідає почуту історію про сотника Української Галицької Армії та польського полковника, які „провели один вечір з цілковитою взаємною пошаною".

Разом з тим в сьогоднішній Україні з її дивною демократією, котра то прискорює національне відродження, то гальмує його, не обходиться й без традиційного для нас самоїдства: мовляв, у критичні моменти історії українська верхівка вела себе не найкращим чином, і саме на цьому сіренькому тлі героїчними виглядають зусилля окремих осіб. Ось що пише про обставини кінця жовтня-початку листопада 1918 року львівський історик Роман Мацюк: „У ніч 30 жовтня українка-телеґрафістка випадково перехоплює наказ польської Ліквідаційної комісії про захоплення влади у Галичині – і лише оця фатальна загроза штовхає сотника Вітовського на Листопадовий Чин, – коли глядіти вглиб, – то фактично всупереч упертим леґітимістським маренням Української Народної Ради. Українська еліта Галичини не бажала ні ризику, ні справжньої боротьби. Вона була до всього цього клопоту втягнена силою становища...".

Ні, це неправда. Галицьку еліту тоді переважно складали загартовані в боях усусуси. Вже наприкінці вересня 1918 року – тобто ще до того, як остаточно розпалася Австро-Угорська імперія, у Львові постав Український Генеральний Військовий Комісаріят на чолі з сотником Леґіону Українських Січових Стрільців Дмитром Вітовським. А 18 жовтня виникла у вищій мірі представницька Українська Національна Рада, яка того ж дня проголосила незалежну Українську державу на всій етнічній території Галичини, Буковини і Закарпаття. Це щось набагато більше і фундаментальніше, ніж героїзм: то вибився на поверхню той нестримний національно-державницький струмінь, що генетично в'язав Галичину з Київською Руссю і Галицько-Волинською державою. Не випадок, не примха обставин, а глибока історична закономірність.

І до збройного повстання дійшло не через „телеґрафістку", до нього Військовий Комісаріят готувався ще від вересня, і саме тому у вирішальний день 31 жовтня, коли австрійський намісник генерал Гуйн відмовився передати всю повноту влади в Галичині Українській Національній Раді, Д. Вітовський зі своїми вояками був уповні готовий до дії: 400 усусусів в ніч на 1 листопада роззброїли австрійське військо і зайняли всі найважливіші державні установи у Львові.

Також не згаювала часу Українська Національна Рада: вже 9 листопада був утворений уряд Західньо-Української Народної Республіки (ЗУНР), а 13 листоада прийнято „Тимчасовий основний закон про державну самостійність українських земель колишньої Австро-Угорської монархії". Закон визначав територію ЗУНР, яка охоплювала Галичину, Буковину і Закарпаття і становила 70 тис. кв. км., з населенням понад 6 млн. осіб. Було затверджено герб держави – Золотий Лев на синьому тлі та блакитно-жовтий прапор. Національним меншинам на території ЗУНР ґарантувалися права нарівні з українцями.

П. Ч.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adukr@optonline.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

В пам’ять Листопадового зриву – визвольного повстання 1918 року

Посилаю вірш „Перший Листопад“ до можливого поміщення в „Свободі“ з нагоди 90-ліття Листопадового зриву. Цей вірш написав Микола Угрин-Безгрішний – професор української мови і літератури в Байройтській гімназії. Він був поет-патріот, учасник Листопадового зриву у сотні Дмитра Вітовського, нагороджений хрестом ордену Симона Петлюри. На гімназійному з’їзді на Союзівці 15-17 вересня моя одноклясниця Лариса Зєлик читала цей вірш, а мене попросили вислати його до редакції, щоб інші прочитали.

Ольга Городецька,
Кендел-Парк, Ню-Джерзі

Перше Листопада

Вже тиха осінь – без співців –
У Львові ніч. Все спить, дрімає
Так само дишуть Чернівці...
Не спить Вітовський, весь палає...
Листопадний перший день ... таємний час
Наш Вітовський в бій за волю кличе нас!
Пала вогнем почати чин –
Прогнання ворога, відплати.
Остало кілька ще хвилин...
Вже північ... Треба починати!
Терпінь народу сімсот літ!
Одначе ганьбі не піддався.
„Зробити з нього моноліт!“
І плян Франкові вщерть удався.
І тисяча п’ятсот лицарів
Без зради стануло до бою –
Бо так Вітовський всім велів,
Йшла відвага скрізь горою!
Числом надмірний ворог млів.
Державна пісня залунала –
Жовто-блакиттю ахнув Львів
Сім’я Франкова вільна стала!
Ця ніч показником для всіх,
Що може дух сильний зробити!
Не діждеш щастя, ані втіх,
Як будеш ворогам служити!
І не числом кріпкий народ
Лиш духом Єдности, Любови!
Не знає лицар перешкод
Бо жрець він творчої обнови!

Микола Угрин (Безгрішний)
5 листопада 1946 року,
Байройт, Німеччина

Дарія Рихтицька

Прокотилась перекотиполем
Саранча чужини –
Покоління мовчали, крізь товщу років
Каяттям печалились,
Об рубежу шляхів
Горюванням вдаряли,
Присмеркам провини блудили
Світловолосий переддень розквіту
Відгомонілою славою заговорив,
На мурах старого міста
Сонце пелюстками мідь розливало,
Над церквою Святого Юра
Літав птах волі,
Стара перекупка із Замарстинова
Молитву подяки шептала...
Дихало в лице запахом
Примерзлого листя –
Молоді хлопці
Обвітрені силою Кожум’яки
Вихрами мчали, шурхотіли піском
Крізь осиротілі сади,
Переткані сухозолоттю ліси
Здоганяючи вершника боротьби
Бій гримів сальвами
Походів Хмельницького,
Грізний лев далечінню громів
Переказував століттями
Смугові дощі на ворогів
В заплутане вітром волосся
Львівські каштани
Зірницю надії вплітали,
Шовковими косицями втіхи
Малі діти переможців вітали
Відлуння княжої слави
Каскадами могутности переливались
У київських соборах
Пахли ікони кипарисом єднання
Дні перемоги
Розкотились щілиною недолі,
На барикадах валів
Падали кучеряві голови вояків,
Під старим дубом
Чорняве дівча
Заховало свою юність,
І силу Кожум’яки...
Сонце стало кошлатим –
Листя зів’яло, висіло як сіре ганчір’я
Обезголені дерева, сіре попелище –
Похмурі дощі, ніч моталася за вікнами
То розхристуючись рвучким білим вогнем
То стискаючись у непроглядну темряву.
Тоне як свічечка спалах волі!
Затихла музика скорострілів
Уривались накази і мрії
Вечірній сумерк мережив
Взір смерти...
Згущувався сутінок страждання,
Сивиною розлук
Коси жінок обвивались
Гущею жури
Серця матерей сплітались
Кладовища чорніли самотою
Могили ясніли спогадом,
А селянські руки
Ховали правду у ковані скрині
Смуток покрив місто
Короною Данила,
Журавлі схопили пісню калини,
Бабуня оповідала казку онукам
Про Листопадовий Зрив, і силача Кожум’яку
На сході світало
Волання зникали.
Із каменя веселку свободи кресали,
І Львів наш рідний, непокірний
Горицвітом непоборности заквітчали!
Народжене бурею –
Загартоване як сталь,
Чутливо – ніжне –
найсвітліше диво,
Від темені віків
Перегук епох,
З народної мудрости
Священної пам’яті всіх поколінь
Совість України –
Мій Невмирущий Львів!

Дітройт, Мишиґен

Шановні читачі!

У листах та статтях, які Ви надсилаєте до „Свободи“, просимо подавати повністю перші імена та прізвища згадуваних осіб, а також подавати свої поштову і електронну адреси, число телефону.

Редакція за загальними правилами преси має право редагувати мову за українським правописом і вдаватися до необхідних скорочень надісланих статтей.

Редакція

Я ніколи не голосував би за демократів

Я ледь не захворів, як побачив у „Свободі“, ч. 43, оголошення на цілу сторінку з закликом голосувати за Барака Обаму. І це в останній тиждень перед голосуванням!

Що демократи зробили доброго для України?

Я знаю, що вони зробили недоброго. Після Другої світової війни Франклін Рузвельт подивився Сталінові в очі і віддав Україну в російську неволю на 50 років.

Не знаю, що сталося б в світі, якби Гітлер розбив СРСР. Ми того не можемо знати. Знаємо, що сталося, коли американці пішли в друзі з безбожниками-комуністами проти німців.

Знаємо, як росіяни відплатили Америці. Після того були – бльокада Берліну, корейська і в’єтнамська війни. Навіть нині вони принесли війну в Грузію, а наступною буде Україна. Німці і Гітлер не нападали на Америку.

А що республіканці зробили для України? Республіканець Президент Рональд Рейґан визволив Україну. Нам потрібно республіканців, щоб тепер обороняли Україну.

Я сам ніколи голосував би за демократа. Я і моя родина жили під комуністами і ми пережили Акцію „Вісла“.

Семен Качмар,
Сансет-Сіти, Каліфорнія

Від редакції: У „Свободі“ (ч. 43) розміщено два платних оголошення від українських комітетів на підтримку Джона МакКейна і Сари Пейлин та Барака Обами і Джо Байдена.

Уважаю за честь!

Насамперед дуже дякую за поміщення мого допису про „Плянету Ді-Пі“. А що моє скромне привітання „Свободи“, з приводу 115-ліття поміщене замість редакційної статті – то це уважаю за велику честь! За все – щиросердечна вдячність!

Людмила Почтар,
Скач-Плейнс, Ню-Джерзі

Хворобливе російське різноголосся

Мовництво, зокрема семантика слів і виразів промовляють до мене досить поверхово, тому що в моєму лікарському фахові треба вживати розмову переважно як інструмент обстеження і лікування людей. Тому мені часто доводиться замислюватися над словами, які в питаннях українсько-російських взаємин вважаються звичними, зрозумілими.

Візьмемо слово „дружба“. Пригадується Хрещатик, переповнений народом 1 травня 1939 року. В перших лавах – транспарант на всю ширину вулиці: „Хай живе українсько-російська дружба!“. Але серце мліє від розчулення. От так все сказано відразу, ясно і зрозуміло.

Візьмемо енциклопедичний словник і подивимося, що таке „дружба“. Словник каже, що це позитивні і взаємоприхильні стосунки між двома або більше людьми чи групами людей, взаємна пошана, спільні погляди, бажання зустрітися і тішитися взаємною присутністю.

До слова „дружба“ я ще повернуся, а тепер звернуся до розгляду вислову: „Ето всьо равно“ („Це однаково“) стосовно українства і росіянства. Сказавши так в мішаному українсько-російському товаристві, ви відразу наскочите на інтенсивне і голосне ствердження російських співрозмовників, що російська мова – культурна, красива, загально зрозуміла і взагалі краща, ніж українська, яка завжди була і залишається мужицькою і нікому непотрібною. Але якщо вам „всьо равно“, тобто однаково, то, якщо ви любите російську мову, так само треба любити і шанувати мову українську.

Таке різноголосся, таку невідповідальність можна окреслити медичним терміном: „синдром ідеопрактичного розладу“. Це відчутно, коли йде мова про „дружбу“, „рівність“ і „рівноправність“, а мається на увазі злоякісні і зворохоблені словеса та вчинки супроти українства

Ця зворохобленість сягає найвищих сфер суспільства – державних діячів, політиків, високих духовних, журналістів, не кажучи вже про вуличних бешкетників.

Василь Рождественський,
Вудгевен, Мишиґен

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ГОЛОДОМОР 1932-1933 РОКІВ В УКРАЇНІ

Комісія американського Конґресу з досліджень Великого Голоду в Україні

Божена Ольшанівська

(Продовження. Початок в ч. 43)

Треба було — і це не менш важливе — виготовити матеріяли, на базі яких міг би бути зформований такий законопроєкт.

З великим ентузіязмом і з вірою в успіх до цього важливого і важкого завдання приступив Ігор Ольшанівський. Користуючись конґресовими архівами і документами, включно з тими, що були пов'язані зі створенням Комісії Голокосту при Конґресі США, він сам зформулював підставу законопроєкту про голод в Україні.

Тому, що осідок АГРУ був у Ню-Джерзі, було вирішено звернутися до законодавців з Ню-Джерзі — Джеймса Флоріо, представника від першого конгресового округу, і до сенатора Била Бредлі. Враховуючи, що вони обидва були демократи (а досвід свідчив, що, в порівнянні з республіканцями, демократи назагал були більше доступні, більше охочі до співпраці і мали більше зрозуміння для справ оборони прав людини) сприяло успіхові, бо обидва законодавці співпрацювали з АГРУ на 100 відсотків. Найголовніше – вони підтримали всі ініціятиви АГРУ. Дж. Флоріо і Б. Бредлі радо погодилися внести і підтримати законопроєкт Комісії Голоду.

Дж. Флоріо пропонує Закон про Комісію Голоду

Спочатку документи, факти про голод і проєкт закону було передано конґресменові Дж. Флоріо, який це вивчив, зформулював і представив на схвалення юридичному відділові Конґресу. Після того, як адвокати юридичного відділу схвалили текст, законопроєкт був готовий до внесення в Палаті Представників. Дату внесення законопроєкту було продумано так, щоб вона була частиною відзначень річниці Голодомору українською діяспорою у Вашінґтоні. Тому внесення законопроекту H.R. 3993 у Палаті Представників 27 вересня випередило вашінґтонські події на декілька днів.

Щоб прискорити прийняття цього закону й здобути більше підтримки в Конґресі і серед громади, Дж. Флоріо ще раз вніс голодовий законопроект 17 листопада 1983 року, з новою клясифікацією H.R. 4459. На цей раз до нього прилучилося ще 59 конґресменів. Остаточно, наприкінці 1984 року, законопроєкт підтримали 123 конґресмени, що становить більше як четверту частину членів Палати Представників (їх всіх є 435).

Комітети і підкомітети

Законопроєкт Палати Представників H.R. 4459 було внесено до Комітету закордонних справ, а той вже передав його на розгляд до Підкомітету міжнародних дій, де головою був конґресмен Ден Майка з Фльориди, та до Підкомітету Европи і Середнього Сходу, де головою був конгресмен Лі Гамілтон з Індіяни. Обидва підкомітети були складовими частинами Комітету закордонних справ, головою якого був конгресмен Данте Фасел, демократ з Фльориди. Слухання і перевірка законопроєкту могли відбутися перед одним чи другим підкомітетом, після чого законопроєкт мав бути поправлений і переданий повному комітету. Але члени АГРУ швидко побачили, що голови Д. Майка, Л. Гамілтон і Д. Фасел не виказують бажання цей проєкт підтримувати і просувати через Конґрес.

Старання у Конґресі

Всупереч тому, що законопроєкт мав численну підтримку (123 конґресмени), тодішній демократичний провід у Палаті Представників до законопроєкту поставився пасивно. „Пощо витрачати гроші американських громадян, які платять податки, на щось, що сталося 50 років тому?" — запитували вони. Треба було великого зусилля, щоб зрушити справу. По всіх штатах з українськими поселеннями АГРУ зорганізувала акції знизу, або так звані „grass roots" – акції „коріння трави". Від відділів і від централі йшли тисячі листів до всіх членів Конґресу. В акцію включилися численні українсько-американські організації і окремі особи. До конґресменів, зокрема до голів комітетів і підкомітетів вислано петиції з тисячами підписів. До президента Роналда Рейґана і до голови Палати Представників „Типа" О'Ніла вислано десятки тисяч поштівок з проханням про підтримку.

Треба зауважити, що старання у Конгресі у 1983 і 1984 роках були, мабуть, найбільш інтенсивні і об'єднані за весь час українських поселень у США тому, що свідома і активна частина українців зрозуміла справу Конґресової комісії Голоду як неспірну і одну з найбільш важливих. На жаль, була мала, але впливова група людей, яка відкрито опонувала цьому проєктові.

Сильна підтримка від УНС

Найсильнішу і найбільш ефективну підтримку проєкт Комісії Голоду дістав від Українського Народного Союзу (УНС), його голови д-ра Івана Флиса, заступника голови д-ра Мирона Куропася, головного секретаря Володимира Сохана і головного касира Уляни Дячук. Обидва інформаційні часописи УНС - „Свобода" і „Український Тижневик" („The Ukrainian Weekly"), двома мовами постійно звітували і надавали журналістську підтримку своїми редакційними і інформативними статтями, подаючи поступи проекту і закликаючи читачів до підтримки.

Спеціяльні видання „Українського Тижневика"

„Український Тижневик" випустив два окремі числа і одну книжечку, повністю присвячені 50-літтю Великого Голоду — ціле число від 20 березня 1983 року було присвячене голодові в Україні 1932-1933 років, а число від 1 квітня 1984 року було присвячене звітам і інформації про Комісію Голоду в американському Конгресі. Книжечку на 88 сторінок „Великий Голод в Україні: „Невідомий Голокост" („The Great Famine in Ukraine: The Unknown Holocaust") дуже вдало підготовили і відредагували Рома Гадзевич, Юрій Зарицький і Марта Коломиєць — редактори „Українського Тижневика". Її видав УНС у Джерзі-Сиռі 1983 року, а друге видання вийшло у 1988 році.

Англомовні два окремі випуски „Українського Тижневика" і книжечка були незвичайно важливими для поширювання інформацій в Конґресі — зокрема стосовно впливу на нерішучих і повних ваган конгресменів і сенаторів, як і також державних урядовців. Ті видання доручено всім членам обох палат Американського Конґресу (535), чи то особисто чи поштою. Вислано також численні петиції, листи і поштові листівки, а опісля проведено особисті зустрічі. Останні зусилля стосувалися головно конґресменів, які були головами комітетів і підкомітетів — Д. Майки, Л. Гамілтона і Д. Фасела.

Слухання законопроєкту

Щоб законопроєкт Палати Представників H.R. 4459 зрушився з місця, треба було, щоб він якнайшвидше перейшов слухання перед Підкомітетом міжнародних дій, або Підкомітетом Европи і Середнього Сходу. АГРУ спершу старалася, щоб законопроєкт розглядав Підкомітет прав людини і міжнародних організацій, головою якої був Ґас Ятран, демократ з Пенсильванії. Ґ. Ятран в минулому ставився дуже прихильно до справ, які стосувалися прав людини, і можна було сподіватися, що він буде прихильний також і до закону про Голодомор. Але голова Комітету закордонних справ Д. Фасел не захотів спрямувати цей законопроєкт до підкомітету Ґ. Ятрана.

Кожний законопроєкт, внесений у Палаті Представників, спрямовують до відповідного комітету чи підкомітету для перегляду, поправок і змін, після чого його пересилають до голосування повною Палатою. Головна детальна праця над проєктом здійснюється у цих комітетах, і якщо голова комітету вважає, що законопроєкт є вартісний, або якщо на нього достатньо натиснуть, він призначає дату слухань. Якщо особисто він є проти законопроєкту, або якщо електорат не виказує надзвичайного зацікавлення, він може той цілий проект „поставити на полицю". На „полицях" підкомітетів і комітетів є тисячі законопроєктів і резолюцій, які припадають пилом і йдуть в забуття. Остаточно, в кінцевому рахунку, найсильніший вплив на виборних службових осіб в уряді має електорат.

Голосування за законопроєкт

Після слухань законопроєкту, як, наприклад, і у випадку з H.R. 4459, треба було, щоб його прийняли і схвалили члени цілого Підкомітету міжнародних дій, а опісля, голосуванням, члени цілого Комітету закордонних справ. Щойно тоді, в день, на календарі призначений головою (спікером) Палати Представників, можна законопроєкт подати для голосування цілою Палатою. Якщо проєкт подати на календар запізно, голосування над ним не відбудеться. Голосування над новими законопроєктами відбувається під час звичайних сесій Палати – звичайно після дискусій щодо найважливіших пунктів.

Різниця між резолюцією і законопроєктом

Між законопроєктом, який пропонує новий закон, і резолюцією, яка висловлює волю або бажання Конґресу, є велика різниця. Резолюція Конґресу висловлює тільки думку однієї Палати щодо якоїсь справи, але нікого до нічого не зобов'язує, наприклад, ані Палата не зобов'язана довести справу до успішного кінця, ані Президент не мусить виконувати бажання Конґресу; він тільки приймає бажання Конґресу до відома, а пізніше робить так, як диктує його політика. Натомість закон, який створений обома Палатами Конґресу і підписаний Президентом, зобов'язує, і йому обов'язково треба підкорятися (у тоталітарних країнах законів не дотримують, бо уряд не є підконтрольний виборцям).

Під час дворічного терміну кожного Конґресу законодавці вносять велику кількість законопроєктів і резолюцій, і переважна більшість із них тихо помирає на полицях підкомітетів і комітетів головно через слабку підтримку виборців. Новий Конґрес починає все знову і члени знову вносять нові резолюції і законопроєкти. Щоб задовольнити виборців, деякі законодавці кожні два роки рутинно вносять ті самі застарілі резолюції, але за них ніхто не голосує.

До 1983 року, українцям пощастило осягнути невеликі успіхи тим, що Конґрес прийняв деякі спонсоровані ними резолюції. Брак досвіду у громадському проводі щодо механізмів впровадження законопроєктів був причиною того, що якихось більших проектів і не починали.

Ігор Ольшанівський

Стійкість і динамічність характеру І. Ольшанівського були тими позитивними якостями, які в тому моменті так необхідні були для успіху законопроєкту про Голодомор.

Своїм даром переконувати він залучив не лише американських законодавців до підтримки цього закону, але також йому вдалося переконати провідних діячів української громади. Він зрозумів, що час і нагоду треба зручно використати і що відповідні обставини триватимуть лише коротко. Законопроєкт Комісії Голоду треба було завершити в короткому часі і не дозволити, щоб ентузіязм послаб, бо тоді погіршилися б шанси на успіх. Тому обов'язково було потрібно, щоб закон був прийнятий перед закінченням 98-ої сесії Конґресу у жовтні 1984 року.

(Продовження – в наступних числах „Свободи")

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Парафія свв. Володимира й Ольги відзначила своє 40-ліття

Урочиста хода від приходства до собору свв. Володимира і Ольги.
Фото: Петро Ковтун

ЧИКАҐО. – 14 жовтня, на свято Покрови Пресвятої Богородиці, закінчився рік відзначень 40-ліття парафії свв. Володимира і Ольги. Святкування почалися в 2007 році, також у день свята Покрови.

11 жовтня парафіяни зібралися, щоб взяти участь у Молебні до Пресвятої Богородиці. Кульмінаційні святкування ювілею відбулися в неділю, 12 жовтня. Почалися вони святковим походом від приходства до храму. На чолі походу молоді парафіяни несли хрест, за ними йшли члени прицерковних організацій зі своїми коругвами, а відтак члени президії парафіяльної ради, голови прицерковних братств, сестрицтва, церковні працівники – всі перев'язані синьо-жовтими стрічками.

Духовенство та Владику Ричарда-Стефана Семеняка при вході в храм від парафіяльного проводу привітали хлібом і сіллю перший радний Олег Караван та голова ювілейних святкувань Христя Верещак.

Собор свв. Володимира й Ольги був виповнений по вінця. Літургію співслужили з Владикою 12 священиків з сусідніх чикаґських українських греко-католицьких парафій. Окрасою Літургії був спів злучених хорів „Прометей" та „Благовість" під проводом Романа Андрушка. Проповідь виголосив Владика Ричард-Стефан.

Свято продовжувалося бенкетом у залі „Юропієн Кристал", що в передмісті Арлінґтон-Гайтсу. Його відкрив О. Караван, а ведучою була Х. Верещак. Програма почалася з „Привіту", який виконав танцювальний ансамбль „Громовиця" (мистецькі керівники Роксана Дана-Пилипчак і Таня Караван-Куропась). Композиція танцю включала внесення короваю, покладання квітів до портрету Патріярха Йосифа. Це була своєрідна молитва – вияв радости з нагоди святкувань 40-ліття парафії.

Ті почуття помножив виступ вокального секстету (керівник Богдан Герявенко, солістка Мирослава Кука). Вони вилилися вдячністю до Бога у молитві „Отче наш", яку започаткував Владика Ричард-Стефан перед початком трапези.

Атмосфера святкового бенкету мала ознаки парафіяльного свята. За президіяльним столом були Владика Ричард-Стефан, парох архимандрит о. Іван Кротець, д-р о. Андрій Чировський, перший радний О. Караван, голова святкового комітету Х. Верещак, голови прицерковних Братств і Сестрицтва та представник уряду України – виконуючий обов'язки Генерального консула України в Чикаґо Кирило Калита з дружиною Наталею, який привітав теплим словом зібраних близько 500 гостей.

Вітали парафію Богдан Ватраль від Українсько-американської федеральної кредитної спілки „Самопоміч" та Юліян Куляс від дирекції Фундації „Спадщина", які є щедрими жертводавцями на розбудову парафії свв. Володимира й Ольги. Братнє вітання від православних передав о. Богдан Калинюк, настоятель церкви св. Андрія в Блумінґдейлі.

Святкове слово на бенкеті виголосив д-р о. А. Чировський, колишній семінарист Українського Католицького Університету в Чикаґо, в якому він говорив про духовні вартості в нашому житті та ідеали християнина.

Президія під час святкового бенкету.

працю в її розбудову, брали участь у всіх її релігійних заходах, а в своїх молитвах просили Господа за її ріст і розвиток.

Архимандрит о. І. Кротець передав на адресу теперішніх голів прицерковних організацій та працівників парафії грамоти, в яких були висловлені признання і щира подяка для всіх тих, які своєю працею довели до розвитку парафії свв. Володимира й Ольги.

Завершенням бенкету був показ третьої частини відеомонтажу, що його на базі світлин та інших документів підготувала Мотря Мельник, з озвученням Марії Климчак, під назвою „Важливі моменти із життя парафії". На цьому парох о. І. Кротець закрив бенкет і побажав всім щасливого повернення додому.

Священики чикаґських церков під час Літургії.

40 років в житті парафії – це майже два покоління. Тому не диво, що документальна пропам'ятна книжка (168 сторінок), яка появилася з нагоди 40-ліття, мала назву „Собор поколінь". Парафія свв. Володимира й Ольги була створена Патріярхом Йосифом, а розбудована її парафіянами, які не тільки не жаліли матеріяльної підтримки-коштів, але радо дарували свою

Лука Костелина

Не пропустіть виставу монодрами „Голодний гріх“ за твором В. Стефаника

ВИПАНІ, Ню-Джерзі. – Відомий український театральний мистець, актор Київського національного академічного театру ім. Івана Франка Олександер Форманчук у листопаді привезе до США і представить в Українському Американському культурному центрі Ню-Джерзі свою монодраму „Голодний гріх“ (режисер Олександер Білозуб).

П'єса нагадує про події страшного своїми маштабами Голодомору 1932-1933 років в Україні. В центрі сценічної розповіді – доля Гриця Летючого, зневіреного одинокого батька, який намагається врятувати своїх голодуючих дітей.

П'єса створена за новелою „Новина“ відомого українського письменника Василя Стефаника (1871-1936).

О. Форманчук отримав визнання і численні нагороди під час театральної кар'єри, включаючи найкращу камерну театральну виставу від „Київського пекторалю“ у 2007 році і найкращу виставу VIII Київського міжнародного фестивалю за соло-п'єсу „Відлуння“ у тому ж році.

„Олександер Форманчук виражає трагічний дух п'єси, яка базується на особистій драмі одного чоловіка“, – пише театральний критик Олена Варварич, даючи високу оцінку акторському відображення психологічної кризи Гриця Летючого через маніякальну мову, хаотичні рухи, божевільні танці і т. д.

Після багатьох успішних вистав у рідній Україні О. Форманчук тепер представить цю драматичну адаптацію Стефаникової новели українсько-американській публіці Ню-Джерзі. Як відомо, Національний академічний театр ім. Івана Франка під артистичним керівництвом Богдана Ступки вже декілька років поспіль працює у співдружності з українською американською громадою.

О. Форманчук буде виступати у вихідні дні – в суботу і неділю, 8 і 9 листопада, в Українському Американському культурному центрі Ню-Джерзі. Його адреса: 60-C North Jefferson Rd., Whippany, NJ 07981.

Суботня вистава починається о 8-ій год. вечора. Двері будуть відчинені о 7-ій год. вечора. Недільна вистава починається о 3-ій год. після обіду. Двері будуть відчинені о 2-ій год. після обіду.

Ціна квитків: для загальної публіки – 45 дол., для студентів – 25 дол. Купувати квитки треба заздалегідь.

Щоб замовити квиток чи отримати докладнішу інформацію, просимо зателефонувати за таким числом: (973) 590-8026; електронна пошта: aceholodomor@gmail.com; поштова адреса: ACE at UACCNJ, P. O. Box 217, Whippany, NJ 07981.

Микола Дармохвал

Делеґація Української Всесвітньої Координаційної Ради у Франції

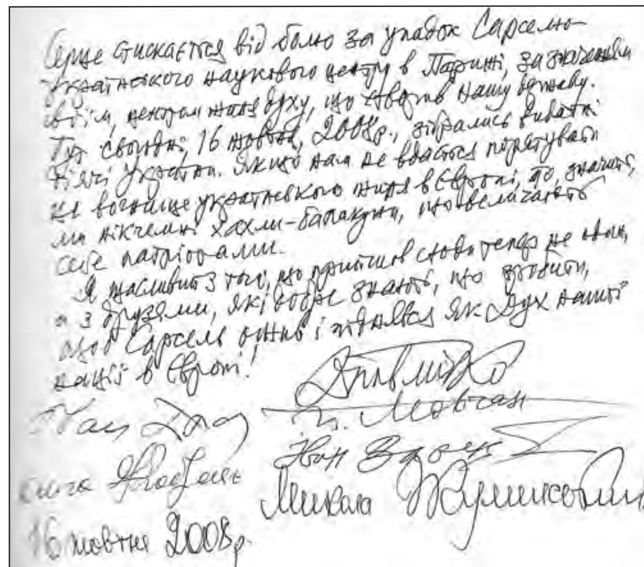
САРСЕЛЬ, Франції. – Делеґація Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР), що здійснює програму „Еврокараван УВКР-2008“, відвідуючи столиці европейських країн, де є згромадження українців чи кількісно чисельна трудова еміґрація з України, 16 жовтня, перебуваючи у Парижі, завітала до осередку Наукового Товариства ім. Шевченка в Европі, що вже понад пів століття міститься у місті Сарселі, поблизу від французької столиці.

До складу делеґації входили Дмитро Павличко (голова УВКР, Надзвичайний і Повноважний Посол України, Герой України, письменник), Іван Драч (голова Товариства „Україна-світ“, член президії УВКР, Герой України, письменник), Микола Жулинський (член президії УВКР, радник Президента України), Павло Мовчан (голова Товариства „Просвіта“ ім. Тараса Шевченка, народний депутат України), Іван Заєць (народний депутат України), Ольга Кобець (голова Товариства ім. Олени Теліги, член президії УВКР), Алла Кендзера (заступник голови секретаріяту Товариства „Україна-світ“), Лідія Кононко (голова секретаріяту УВКР), кінорежисер Юрій Гальченко.

Голова НТШ-Е проф. Аркадій Жуковський через хворобу не зміг особисто вітати гостей. Прибулі ознайомилися з сучасним станом справ Товариства. Відбулася дискусія щодо шляхів порятунку найславетнішого осередку української наукової думки у світі, що переросла в імпровізоване засідання ініціятивної групи зі створення Фонду порятунку Сарселю.

Д. Павличко від імені делеґації залишив у книзі почесних гостей НТШ-Е слова, що дають надію на оптимістичне майбутнє Товариства.

Анна-Марія Довганюк

Серце стискається від болю за упадок Сарселю – українського наукового центру в Парижі, [illegible]
[illegible]
[illegible] 16 жовтня, 2008 р., [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Я щасливий з того, [illegible]
з друзями, які добре знають, [illegible]
[illegible] Сарселі [illegible]
[illegible] в Европі!
[illegible]
16 жовтня 2008 р.

Запис у книзі почесних гостей НТШ-Е.

Євген Стахів – приклад вірного служіння Україні

НЮ-ЙОРК. – В Українському Народному домі 25 жовтня відбулось вшанування ветерана Другої світової війни, громадського діяча Євгена Стахова з нагоди його 90-річчя. Ювіляр зустрічав гостей у вишиваній сорочці, виготовленій з домотканого полотна понад 70 років тому і дбайливо збереженій в родині до наших днів. Настрій гостинности посилювала гра на ґітарі і спів Северина Палидовича (Ерка).

На вечорі зібралися представники ряду громадських організацій, приятелі ювіляра, за одним з столів зустрілися пластуни куреня „Чорноморці", серед яких була головний редактор газет „Свобода" і „Український тижневик" Рома Гадзевич з чоловіком Андрієм. Почесним гостем був Генеральний консул України в Ню-Йорку Микола Кириченко з дружиною Оленою.

Генеральний консул України в Ню-Йорку Микола Кириченко і його дружина Олена вітають Євгена Стахова з 90-річчям. *Фото: Л. Хм.*

Ведучим вечора був син ювіляра Зенон Стахів. Микола Галів промовив молитву „Отче наш" і докладно розповів про сім'ю Стахових, життя і громадсько-політичну діяльність Є. Стахова, який народився 15 вересня 1918 року в Перемишлі, у 1932 році став членом юнацтва Організації Українських Націоналістів, а з 1934 року – членом ОУН. Від серпня 1941 року Є. Стахів був керівником українського підпілля на Донбасі. У США очолював Українську Головну Визвольну Раду за кордоном.

Цікаво, що дата 15 вересня постійно повторюється у біографії Є. Стахова. Цього дня він був народжений, 15 вересня 1941 року дивом уникнув арешту, коли ґестапо арештувало по всій Україні і за її межами близько 1,500 членів похідних груп.

15 вересня в Національній спілці письменників України вшановували Є. Стахова. Його вітали у Києві голова Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовности Володимир Яворівський, Дмитро Павличко, Іван Драч, Михайло та Богдан Горині, колишні міністри закордонних справ України Анатолій Зленко і Генадій Удовенко.

У 1995 році в Києві вийшла біографічна повість Є. Стахова „Крізь тюрми, підпілля й кордони".

Політична рада Народного Руху України за багатолітню боротьбу за незалежність держави нагородила Є. Стахова найвищою відзнакою НРУ – „За заслуги перед українським народом" I ступеня.

У Спілці письменників також відбулась документальна виставка „Східня Україна у підпіллі ОУН і УПА", присвячена 90-річчю Є. Стахова.

Розповідаючи про ювіляра, М. Галів підкреслив, що Є. Стахів часто займав у громаді позицію, якої не розуміли окремі діячі, які осуджували Є. Стахова у ті роки, коли деякі українські організації намагалися бойкотувати виступи мистців з України, зустрічі з українськими літераторами, котрі приїздили з СРСР. Також несхвально вони зустріли створення з ініціятиви Є. Стахова Товариства українсько-еврейських зв язків. Час довів, що Є. Стахів у більшості випадків мав рацію, коли допомагав у налагодженні таких контактів з підневільною Україною.

М. Кириченко зачитав вітання від Президента України Віктора Ющенка і від Генерального консульства, а також у промові високо оцінив громадську діяльність Є. Стахова, його підтримку багатьох ініціятив дипломатичних установ України в Америці. „Життя Є. Стахова є високим взірцем служіння Батьківщині, відданості національній ідеї та безкомпромісної боротьби за становлення української державности", – написав Президент України у вітанні ювілярові.

З вітаннями виступили журналіст Ростислав Хомяк, який приїхав на ці урочистості з дружиною Мартою Хомяк-Богачевською з Вашінґтону, Теодосій Костюк (він розповів про участь Є. Стахова у збереженні архіву Володимира Винниченка), голова Української Американської Координаційної Ради Ігор Ґавдяк, голова Українського Народного дому Андрій Ластовецький, Анатолій Камінський, член Товариства українсько-еврейських зв'язків Бела Губенко, з якою був на вечорі також її чоловік Лазар Губенко. Ювілярові вручили ряд грамот подяки.

Є. Стахів сердечно дякував кожному з промовців, з гумором коментуючи їхні спомини, а в кінці виступив з подякою усім присутнім, і з споминами про пережите в роки Другої світової війни.

Левко Хмельковський

МОВА ПРО МОВУ

Те незабутнє обговорення в НТШ...

Сьогоднішній Україні, де точиться безупинна боротьба за владу і де політика перетворилася на суцільну трясовину, всмоктуючи в себе всі сфери суспільства і всі його сили, – не до філології. Дискусія 2000-2001 років, викликана найновішою редакцією проєкту „Українського правопису" давно вляглася, творчу академічну групу, котра спромоглася на цей проєкт, розігнано, розпорошено. Не до нового правопису, коли й зі старим, радянським, звичним українська мова ледве виживає в нібито незалежній Українській державі. Ще, мабуть, довго не було б про нього чути, якби не ювілей – 80-річчя від часу урядового схвалення „скрипниківського" правопису української мови – за прізвищем тодішнього голови Ради народних комісарів УРСР Миколи Скрипника, щирого, при усій його ідеологічній лівизні, українця. Як відомо, саме на основі цього правопису Григорій Голоскевич уклав і видав свій „Правописний словник", яким дотепер користується діяспорне українство, зокрема в Америці.

У зв'язку зі згаданим ювілеєм Українська Служба Бі-Бі-Сі взяла інтерв'ю в колишнього – ще з років президентства Леоніда Кучми – голови Державної правописної комісії академіка Миколи Жулинського. На запитання, що діється з реформуванням „конституції" нашої мови, він відповів: „Можу з повною відповідальністю сказати, що за останні два-три роки жодної роботи в цьому пляні не було здійснено. Ця Правописна комісія не працює. Ніяких серйозних кроків у цьому напрямку урядом не зроблено... До сьогоднішнього дня громадськість не має повного уявлення – на яку правописну систему треба орієнтуватися...Ми можемо буквально за кілька тижнів подати варіянт українського правопису, який не є радикальним і не змусить когось боятися, що йому доведеться наново вивчати правопис чи українську мову".

А коли кореспондент Бі-Бі-Сі перепитав, що це, отже, не буде повним поверненням до правописання 1928 року, М. Жулинський запевнив: „Ні, це вже неможливо. До речі, дуже відомий авторитет, один з найкращих мовознавців світу, Юрій Шевельов, також висловлювався, що повернутися до Харківського правопису 1928 року вже неможливо і недоцільно. Тому що мова, як живий організм, зазнає певних змін, мова росте, розвивається і, зрозуміла річ, ми вже не зможемо повернутися до того правопису...".

Залишімо на сумлінні академіка ці його останні слова в цитаті – знаємо добре, як українська мова „росла і розвивалася" і до чого дорозвивалася. Але є потреба уточнити спирання на авторитет професора Ю. Шевельова, який був одним з двох закордонних членів тієї продуктивної і водночас нещасливої Державної правописної комісії в Україні (другим був мовознавець з Канади д-р Андрій Горняткевич).

У грудні 1999 року у Науковому Товаристві ім. Шевченка в Ню-Йорку відбувалося обговорення створеного Інститутом української мови Академії наук України нового проєкту „Українського правопису". Для вузького кола керівників секцій НТШ-А його презентував сам директор Інституту проф. Василь Німчук. Серед присутніх був і проф. Ю. Шевельов. Розмова була дуже серйозна – наукові арґументи учасників обговорення мали виразний загальнонаціональний аспект, світоглядний і навіть політичний: це була принципова зустріч двох українств – американського, яке свято зберігало вірність Харківському правописові, і пострадянського, українська мова якого не тільки не росла і не розвивалася, а дедалі збіднювалася, силоміць уподібнювалася до російської.

Автор цих рядків був також присутній на цьому обговоренні в НТШ-А і, усвідомлюючи всю історичність моменту, ретельно записував кожне слово дискутантів. Ось що сказав тоді проф. Ю. Шевельов: „Абсолютно досконалого Правопису, який усіх без винятку задовольнив би, бути не може, проте поданий нам до вивчення – найдокладніший з усіх попередніх. Я вважаю цей проєкт великим досягненням, тією золотою серединою, яка поєднає Україну і закордонне українство, і пропоную взяти його за основу, а вже до неї з часом додавати щось новіше, з найбільшою відкритістю душі дискутуючи з приводу окремих правил і окремих слів".

Обидві сторони щиро бажали порозуміння і згоди, адже йшлося про загоєння старої рани – про те, щоб нарешті Україна і діяспора стали писати за єдиними мовними правилами. Й до чести ню-йоркських ентешівців, вони змогли піднятися над собою – заявили, що коли цей проєкт буде узаконено в Україні, то приймуть його як норматив. Це при тому, що проєкт не передбачав чимало з того, що було для діяспори не просто звичним, але й принциповим. Наприклад, вживання пом'якшеного **-л** (*плян, парлямент, доляр, кляса* і т. д.). Д-р В. Німчук констатував: „Сьогодні вже й галичани не ляльолюкають, так що треба писати *„клас", „план", „флот", „долар"*).

І наступна репліка проф. Ю. Шевельова стосувалася саме цієї неможливости цілковитого повернення до Харківського правопису: „Не є метою правопису воювати з мовою і накидати їй те, що їй уже чуже, метою є – формулювати, як писати те, що є в мові...". На жаль, цей професійний погляд спритненько підхопили в Україні вороги нового правопису – нащо він їм, коли їм взагалі українська мова не потрібна? І ці радянські мовні авторитети мали в кучмівській Україні значно ширшу трибуну, ніж прихильники проєкту, вигадуючи проти нього різні нісенітниці: мовляв, це „запобігання перед діяспорою", „поступка перед націоналістичною Галичиною", „повернення в минуле" і т. п. Проф В. Німчук спробував у „Літературній Україні" (11 січня 2001 року) уточнити висловлювання проф. Ю. Шевельова про те, що не треба накидати мові того, що вже стало їй чужим: „Цей принцип треба застосовувати поміркованo, бо інакше можна узаконити все, що з'явилося через суржикізацію мовлення значної частини населення або нав'язане чиновниками в часи тоталітаризму. Корисні елементи варто підживити. І це буде не війна з мовою, її системою, а підтримка неповторности мови наших батьків, дідів і пращурів".

Але дискусія щодо цього проекту „Українського правопису" в київських і реґіональних засобах масової інформації виявилася настільки заполітизованою – в найгіршому розумінні цього слова – що добре виконану Інститутом української мови реформаторську місію суспільство не сприйняло.

Не став тоді на захист нового проєкту і голова Правописної комісії М. Жулинський. Декілька разів забираючи слово в цій дискусії, він висловлювався все поміркованіше, аж поки взагалі не скотився до поради класти в основу нової редакції „Українського правопису" не Харківський правопис 1928 року, а той самий радянський правопис, трохи підправлений в 1993 році.

Великі сподівання членів ню-йоркського Товариства ім. Шевченка виявилися марними. До єдиного правопису не дійшло. Діяспора, зокрема наша „Свобода", з нетерпінням чекає, коли ж дійде.

Петро Часто

Розділ „Мова про мову" веде ред. Петро Часто

А бур'ян все ще трапляється

Колись давно, ще наприкінці 1980 років, „Свобода" у розділі „Мова про мову" намагалася виполювати мовний бур'ян, подаючи правильні лексичні форми замість тих, що міцно вкоренилися у словожитку української еміґрації – ще з передвоєнних часів. До таких неправильних форм належить слово *„дописувати"* у такому, наприклад, значенні: *„Артисти на цей раз дописали".*

Сподіваюся, з тих часів „бур'яну" стало менше, але, на жаль, виполений він далеко не весь. Неправильні форми можна зустріти ще й сьогодні, і навіть у „Свободі", хоч у якійсь мірі це можна виправдати: вона перебуває в незручному становищі, залишаючись вірною Харківському правописові 1928 року, тим часом Україна, швидше за все, вже ніколи не повернеться до ортографії, пропонованої „Правописним словником" Григорія Голоскевича.

Згадаймо, з якою категоричністю український уряд за Президента Леоніда Кучми відкинув проєкт найновішої редакції „Українського правопису", випрацьований Інститутом української мови Академії Наук. Не кажу вже про форми з м'яким **-л** (*кляса, фльота, плян* та ін.), які в Україні відмерли назавжди і за якими, мабуть, не варто й шкодувати.

Ні, не прийнялися і розумні, добре обґрунтовані, корисні пропозиції, втілення яких повернуло б нашу мову до її властивої природи, немилосердно спотвореної й відкинутої на узбіччя культурного розитку антиукраїнськими імперіями, російською та совєтською.

Не прийнялося навіть дуже характерне для української мови закінчення **-и** в родовому відмінку іменників жічого роду з приголосною в кінці слова (*любов – любови, радість – радости, милість – милости* та ін.), не прийнялося **-ія** в словах *„матеріяльний"* (хоч є - *матерія*), *„артеріяльний"* (хоч є - *артерія*), *„потенціяльний"* (хоч є - *потенція*) і т. д. І перешкоди чинили не тільки і не стільки високі київські урядовці, котрі вже так звикли до освєтщинного правопису, що він їм вважається істиною в останній інстанції.

Тому, як на мене, на місці редакторів „Свободи" я б також принципово стояв на позиціях Харківського правопису – не тільки з мовних, але й з національно-патріотичних міркувань.

Водночас ми тут, в діяспорі, мали б бути самокритичнішими, ніж ми є, і не чіплятися так уперто за старі лексичні форми лише тому, що до них ми звикли.

Українське слово *„дописувати"* означає дописувати те, що з якоїсь причини було не дописним, додавати до нього. Наприклад, дописати не дописаний лист. Так само, як доспівати не доспівану пісню, доказати не доказану казку і т. п. Людині, котра знає польську мову, відомо, що поляки слово „дописати" вживають зовсім в іншому значенні: „артисти дописали" означає виправдали надії глядачів чи слухачів. Або: „погода не дописала", тобто не виправдала наших сподівань.

З польської мови автори „Свободи" запозичують і слово *„стопа"* („стопа процентова") – по-українськи треба: *відсоток, відсоткова норма.*

Нема бездоганної чіткости у вживанні слів: *„дійсний", „дійсно"* вживається у значенні – *„справжній", „справді", „зараз"* геть заступило собою *„тепер"*, хоч прислівник *„зараз"* означає те, що відбувається цієї миті, негайно, а прислівник *„тепер"* має на увазі час, який триває.

Майже в усіх діяспорних газетах зустрічаю слово *„обширний"*: *обширна доповідь, обширний звіт* і т. д. В нашій мові є *„обшир"*, що означає простір.„Обширна доповідь" – це швидше критика, ніж похвала, тобто доповідь, якій не було кінця.

Ніяк не відвикнуть наші автори від цих архаїчних або й зовсім чужих форм: *оживити* (треба – *пожвавити*), *окруження* (треба – *оточення*), *припадковий* (треба – *випадковий*), *віддекламувати* (треба – *продеклямувати*), *знайтися в небезпеці* (треба – *опинитися в небепеці*).

І вже зовсім коле очі, коли бачу слово *„вірний"*, вжите у значенні *„правильний"*. Насправді воно означає вірність комусь чи чомусь. Антонім до цього слова – *невірний, зрадливий.*

Іван Щадей,
Розліндейл, Масачусетс

МОВА ПРО МОВУ

Наша мова – у зоні лиха

Святослав Караванський

...Я маю величезний матеріял, який свідчить про деґрадацію української мови в Україні. Мої спостереження недвозначно доводять, що наша мова перебуває у зоні культурного лиха. Її створено за часів СРСР: перекалічено правопис, деукраїнізовано лексику, заохочено загальне незнання і забуття рідної мови, а натомість запроваджено бліду копію українізованої російської мови. Заразом фізично винищено знавців української мови, а їх місце заради заробітку, посіли люди, для яких українська мова не була рідною... Наслідком цих заходів наша мова обернулася на українізовану копію іншої мови. Яку галузь не візьми – самобутню українську лексику перероблено на копію російської. „*Чумацький Шлях*" став „*Молочним Шляхом*", „*Великий Віз*" – „*Великою Ведмедицею*", „*громада*" стала „*общиною*", місто „*Лубні*" обернуто на „*Лубны*", „*Броварі*" – на „*Бровары*". Цей список не має кінця.

Така ж мова в газетах та журналах, не кажучи вже про державні органи, де панує повстяний міліцейський жарґон.

Беру газету, і то не якусь там районну чи обласну. Беру київську інтелектуальну газету. Читаю: „Авторка хоче довести нашим шановним пані, що вони можуть буквально все...". Автор тексту іде за безглуздою настановою совєтського мовознавства, що слово „*пані*" не відмінюється. Помилку базовано на помилці Бориса Грінченка, який допустив її у своєму словнику. Але Б. Грінченко не вільний від помилок, і ті мовознавці, що йдуть у цьому разі за Грінченком, перекреслили десятки Грінченкових норм, а цю зберегли, бо вона карикатуризує українську мову. На ділі ж українці слово „пані" відмінюють. Беру Максима Рильського. Переклад „Пана Тадеуша" Адама Міцкевича („Дніпро", Київ, 1964)

„*Пан Тадеуш з панами і панями...*" (стор. 128)

„*І хоч я з панею хотів би...*" (стор. 319)...

Та „пані" – це тільки квіточки. Дехто з нас починає „українізувати" нашу мову там, де це зовсім ні до чого. Замість приказки „*Видно пана по халявах*" вимудровує – „*Видно пана за халявами*". Так, ніби прийменник „*по*" неукраїнський! То ми ж цими „винаходами" збіднюємо нашу мову! Ми не говоримо українською мовою в побуті. А коли починаємо писати, то й вигадуємо „здібні булочки". Таж прийменник „*по*" – споконвіку український! Згадаю прислівники: „*по-нашому*", „*по-вашому*", „*по-перше*", „*по-друге*". А ще пари: *по совісті, по черзі, по дружбі, по праву, (друг) по школі, (товариш) по перу, по радіо, по телебаченню, (різьба) по дереву, по Україні, (пункт) по виборах, (рахувати) по пальцях.* Це все не по-нашому?

Дехто не терпить прийменника „*при*" і пару „*при нагоді*" заміняє на „*за нагоди*" – форму неживу, штучну і карикатурну. А народ же каже „*при столі*", „*при спробі*", „*при надії*", та й від пари „*при нагоді*" створив прислівник „*принагідно*". То виходить, тепер треба казати „*занагідно*"? Бійтесь Бога, „українізатори"!

Пропоную створити в системі „Україна – зона культурного лиха" окремий напрямок „Українська мова". Що б мав робити цей напрямок?

Скликати конференції зацікавлених осіб для обговорення проблем української мови; вимагати від Міністерства освіти запровадження в університетських курсах української мови неодмінного розділу „Лінґвоцид української мови під окупацією"; вимагати від Міністерства освіти включення у шкільні підручники з української мови розділу про лінґвоцид української мови; вимагати від Академії Наук видання словників, які в обов'язковому порядку наводили б форми, вилучені із словників в СРСР з спеціяльною ремаркою: вилучено в СРСР; вимагати від письменницьких та журналістських спілок та від Міністерства культури створення для письменників, журналістів та редакторів постійних безплатних курсів підвищення мовної кваліфікації; такі ж курси для всіх, хто хоче їх відвідувати; вимагати від уряду й Президента видання спеціяльного органу, який дбав би про мову наших періодичних видань; вимагати від редакцій літературних газет виділяти газетну площу для реґулярного висвітлення мовних питань; створювати клюби живої української мови, насамперед для духовної та державної еліти..

(Передруковуємо, з незначними скороченнями з веб-сайту „Майдану", з постійної рубрики „Українська мова")

Галицька загадка

Першою ознакою кожного етносу та народу є його мова чи діялект (говірка), яка вирізняє його з поміж тисяч народів та націй. Є така говірка і в Галичині. Її потроху забуваємо і вже, мабуть, скоро мало хто з наших дітей та внуків розумітиме мову наших бабусь та дідусів. Проте, саме вона, галицька говірка, може відкрити нам чимало таємниць минулого.

Який-небудь східняк чи київський пихатий невіглас взагалі скаже, що така дурниця, як галицький діялект – це суміш польських, мадярських та румунських слів. Трохи мудріші з них пояснюватимуть, що галицький діялект – це наслідок багаторічної польонізації.

Останні при цьому також помиляться, бо, вивчаючи етимологію (себто походження) галицьких діялектичних слів, обов'язково приходиш до висновку, що хоч вони й подібні до польських, але тільки за рахунок спільної історії та спільного проживання наших народів. А справжнє коріння галицького діялекту глибше. Є в ньому ряд слів запозичених з німецької мови, і це легко пояснюється близькістю кордонів, ймовірними торговими стосунками і також спільністю проживання в Галичині.

Однак, величезна група слів і навіть граматичних форм галицького діялекту безпосередньо походять з ... еспанської мови. Ось низочка відомих нам усім діялектичних слів, які походять з кастильської (себто правдивої еспанської мови): ***„фоса"*** (**fosa** – яма, рів), ***„капа"*** (**capa** – плащ, покривало), ***„бальон"*** (**balon** – м'яч), ***„вельон"*** (**velo** – фата), ***„фіґа"*** (**higa** – дуля), ***„камізелька"*** (**camisa** – *сорочка*),***„паля"*** (**palo** – палка),***„цимбали"*** (**timbales** – *литаври, тамбурин*), ***„ляда"*** (**lada** – прилавок), ***„гонор"***, ***„гоноровий"*** (**honor** – гордий), ***„канапа"*** (**canape** – диван), ***„пипка"*** (**pepa** – *люлька*), ***„фузія"*** [**fusil** – рушниця], ***„помпа"*** [**pompa** – помпа), ***„ґальоповий"*** (**galop** – швидкий), ***„мізерність"*** (**miseria** – бідність), ***„морва"*** (**mora** – шовковиця).

Більш ніж ймовірно, що тимчасовий намет на весіллі, що по-галицькому називають ***„буда"*** походить зовсім не від „*будки*" (собачої), а таки від еспанського слова **boda** (весілля). А от слово ***„тета"*** – від **teta** , що по-еспанськи означає „*жіночі груди*".

Ряд слів теж дуже ймовірно походять від еспанських відповідників. Галицький діялектизм „***церата***" (*накриття на стіл*) походить від **cerra,** (*накривати*) чи **cerrado** (*накритий*), наші „***образи***" (тобто ікони) – від **obras** (*творіння*).

А такі лайливі слова як „***холєра***" та ***„хороба"*** мають еспанські відповідники: **colera (злість), joroba (горб, горбатий).** І навіть відоме в Україні прізвище Бандера по-еспанськи означає – прапор.

Чому стільки слів запозичено з кастильських говірок? Наші сучасні заробітчани, які цілими селами подалися до Еспанії, до цього жодного стосунку не мають. То як же воно сталося, що наші предки сторіччями вживали еспанські слова, навіть не відаючи, де Аппеніни знаходяться?

Які пояснення тут можливі?

Андрій Микитин,
Львів

Найдорожча спадщина

Микола Лесюк,
Заслужений працівник освіти України, Львів

Незалежна Українська держава сьогодні не те що не захищає своєї державної мови, а навпаки – робить усе, щоб іще більше звузити сфери її вживання. Тому усьому свідомому українству, наперекір державним чинникам, треба домогтися такого стану, щоб українську мову не вважали нижчою, не іґнорували її, не соромилися, а навпаки – охоче нею спілкувалися, щоб розмовляти українською мовою було престижно і модно.

Саме на цьому постійно наголошує у своїх виступах та публікаціях український письменник з Одеси, колишній політичний в'язень Олекса Різників (літературний псевдонім – Різниченко). У Прикарпатському університеті він мав кілька виступів перед студентами – філологами, істориками, політологами, взяв участь у вечорі-реквіємі, присвяченому сумній річниці Голодомору в Україні, на пропозицію Єпископа Софрона Мудрого виступив перед студентами Івано-Франківської теологічної академії.

Говорячи на тему „Спадщина тисячоліть. Чим українська мова багатша за інші?" (так називається й одна з його книжок), О. Різниченко на цікавих і переконливих прикладах показує великі цінності української мови, її очевидні переваги, в тих чи інших аспектах, над іншими слов'янськими та індоевропейськими мовами. Спираючись на численні праці вчених-мовознавців (Агатангела Кримського, Олексія Шахматова, Павла Житецького, Юрія Шевельова, російського історика Василя Ключевського), автор стверджує, що саме українська мова була автохтонною на території нинішньої України, саме тут був центр індоевропейщини і саме з території сучасної України почалося велике розселення народів.

Сліди давньоукраїнської мови можна знайти в інших мовах, особливо в російській та білоруській, взагалі російська мова утворилася на основі давньоукраїнської, але в морфологічній будові російської мови під впливом місцевого мовлення колишніх чудських чи фінських племен сталися значні зміни.

Російська мова, на відміну від української, втратила наказову форму дієслова в першій особі множини. В українській мові можна сказати „*будемо братами*" (майбутній час) і „*будьмо братами*" (наказовий спосіб, заохочування), у російській мові — тільки „*будем братьями*", що не дає певності в тому, чи ми будемо братами, чи не будемо.

Російська мова втратила кличний відмінок, що теж створює труднощі у спілкуванні. Українська мова зберегла ще праіндоевропейське закінчення давального відмінка -ові в іменниках чоловічого роду колишньої відміни на **-у** (*синові, волові*), яке тепер в українській мові прийняли всі іменники чоловічого роду. Вона має можливість вибирати закінчення, з метою уникнення тавтології чергувати закінчення **-у** з закінченням **-ові**, а російська мова такої можливості не має. У російській мові відсутній гортанний звук **/г/**, що теж призводить до спотворювання запозичених власних назв, у яких є ця фонема. Звідси у російській мові пишуть і вимовляють *Хельсинки, Бетховен, хит-парад, хокей, хат-доґ*.

Давні чудські впливи не тільки псували вимову, вони збіднювали й семантику багатьох давньоукраїнських чи ще праслов'янських слів. Скажімо, сучасне російське „*крєстьянін*" колись мало значення „*той, що прийняв християнство*", а тепер всього-на-всього — „*зємлєпашец*", „*жітєль дєрєвні*", іменник „*нєдiля*" уживався для позначення сьомого, неробітного дня тижня — не „дiлати" нічого. У російській мові виходить, що не роблять нічого цілий тиждень і тільки на сьомий

(Закінчення на стор. 16)

„Яка мова...

(Закінчення зі стор. 5)

фінансують відкриття антидержавних пам'ятників — наприклад, Катерині II в Одесі та Севастополі, про яку Тарас Шевченко казав: „Тая цариця – лютий ворог України, голодна вовчиця", неіснуючим жертвам ОУН і УПА (у Луганській області незабаром встановлять два такі пам'ятники).

Зовсім недавно під Харковом з'явилася багатомільйонна штучна споруда – „Висота маршала Конєва" (це місце, з якого нібито маршал Іван Конєв віддав наказ радянським військам робити наступ на Харків). Президент України цьому пам'ятнику надав статус національного заповідника, і тепер українська держава повинна його ще й утримувати. У Бердянську Запорізької области установили безглузді пам'ятники Сантехнікові, „Кріслу здійснення бажань" і Триколісному велосипедові. Проте ті ж органи самоврядування не здатні віднайти коштів і виділити місце ні для пам'ятників жертвам Голодомору (який лютував саме на цих землях), ні для пам'ятників борцям за волю України...

В Луганську вже упродовж багатьох років діють курси з „підвищення кваліфікації" для вчителів російської мови і початкових клясів, яких возять для цього… в Росію. Перекваліфіковані таким чином учителі навіюють українським дітям півдня і сходу, що їхня рідна мова – російська...

На півдні та сході України, які Росія вважає „територією" систематично проводяться такі заходи, як, наприклад, недавні – Міжнародна науково-практична конференція „Русскій язик как фактор развітія духовності в совреєменной Украінє" (Луганськ, травень 2008 року; ініціювала Луганська обласна рада), Міжнародний фестиваль „Вєлікоє русскоє слово" (Ялта, червень 2008 р.; ініціювала „Русская общіна Крима"), у рамках якого пройшли науково-практична конференція „Русскій язик в полікультурном мірє", круглий стіл „Украіна і Россія – духовная і культурная общность" та ін.

Усі ці заходи традиційно закінчуються прийняттям звернень до міжнародних судових інстанцій – таких, як Гельсінська спілка з прав людини, Европейська комісія проти расизму й нетерпимості, Парляментська асамблея Ради Европи тощо. І з посиланням на ратифіковану Верховною Радою Европейську хартію реґіональних мов" доводиться, нібито російськомовні громадяни України зазнають дискримінації.

І правозахисники з Европи щиро вірять у ці безконечні петиції українських „реґіоналів", написаних у співавторстві з їхніми російськими покровителями. І висувають перед Україною відповідні вимоги...

Усе це стало можливим завдяки відсутності в нас дієвої державної ідеології та безглуздій лібералізації усіх галузей громадсько-політичного життя в Україні.

Українці на Луганщині (і на півдні та сході України в цілому) не мають не те що прав титульної нації, а навіть прав національних меншин (а саме права останніх так послідовно захищає Европейська мовна хартія). Пригадую слова дописувача „Слова просвіти" Івана Бурлаки: „Ми свою правду не змогли донести світові так, як наші недруги — свою брехню". Та й наші доморощені правозахисники, розвиваючи в Україні „демократію" на закордонні ґранти, навіть в думках не мають захищати ні мовні, ні культурні, ні соціяльні права представників титульної нації. Ще в 1995 році тодішній Перший секретар Посольства США в Україні Джон Степанчук на прохання підтримати у міжнародних судах українців в Україні, пояснив: „Вас можна було б захистити, і дуже легко, але за однієї умови: якщо б ви були представниками меншини в Україні – греками, німцями, євреями, росіянами. Але ж ви – українці!". Для чужоземців це виглядає парадоксом – титульна нація не має прав у власній державі!

Тільки якнайшидша зміна напрямку нашого державного розвитку з ліберального на національний зможе відродити Україну як повноцінну европейську державу. Але, на превеликий жаль, політичні реалії складаються в нас таким чином, що на цю зміну сьогодні чи навіть в найближчій перспективі тяжко очікувати. Тому в нас, українців материкової України, залишається остання надія на представників західньої української діяспори, які зможуть донести правду до своїх урядів про те, що насправді з себе представляє лібералізована за їхніми ж рецептами Україна...

Загальні збори інституту ім. В'ячеслава Липинського

ЕЛКІНС-ПАРК, Пенсильванія. – 6 вересня відбулися загальні збори Східньо-европейського дослідного інституту ім. В'ячеслава Липинського. Провадив зборами голова інституту Ілярій Мазепа, обов'язки секретаря виконувала Марта Пеленська. Звітували І. Мазепа, почесний голова і директор з наукових справ Ярослав Пеленський та скарбник Євген Зиблікевич.

Присутні дізналися, що інститут, попри свою науково-видавничу та організаційну діяльність, також співпрацює з іншими науковими установами в діяспорі і Україні, зокрема з Інститутом европейських досліджень Національної Академії наук України. У березні відбулася зустріч з представниками Українського Католицького університету (УКУ) у Львові, на якій обговорено теми співпраці з цією установою.

У звітовому періоді відбувся ряд конференцій, на яких Я. Пеленський читав доповіді. Він також досліджував теми „Інтеґрація Европи як формування нового політичного фактора та українська перспектива" та „Тенденції розвитку державно-політичних систем в Европі. Перспектива України". У висліді підготовлено аналітичну доповідь, в якій досліджено моделі міжреґіональної та міжетнічної взаємодії у країнах Европи, зроблено висновки та рекомендації щодо адекватности европейських моделей українським умовам. Я. Пеленський брав участь у виконанні науково-дослідних тем „Тенденції розвитку евроінтеґраційних процесів та їх вплив на Україну" та „Політико-правова система України в загальноевропейському контексті". Підготовлено до друку V том повного зібраних творів В. Липинського та перший том його політичних творів 1908-1912 років.

Після дискусії були прийняті зміни, запропоновані статутовою комісією.

Відбулися вибори нової управи СЕДІ на 2008-2012 роки. Збори одноголосно обрали головою І. Мазепу, членами управи Я. Пеленського, Романа Процика, М. Пеленську, Є. Зиблікевича, Януша Дузінкевича і Любомира Бея. До Контрольної комісії увійшли Ігор Шуст і Дзвінка Захарчук.

На завершення було прийнято резолюції в справі дальшої праці СЕДІ.

Ілярій Мазепа

Найдорожча...

(Закінчення зі стор. 15)

день „воскресають".

Українську мову цілком справедливо називають однією з наймилозвучніших не тільки серед слов'янських, але й серед індоевропейських мов. Для досягнення цієї милозвучности вона має ряд засобів. Це і чергування **у/в, і/й**, це відсутність оглушення дзвінких приголосних у кінці слів та в кінці складів, це багато випадків уподібнення приголосних за дзвінкістю та способом творення, спрощення у важких для вимови групах приголосних, це й розподібнення двох однакових за способом творення приголосних, це альтернація **ся/сь, би/б, же/ж, над/наді, під/піді**, а також **ти/ть** (в інфінітивах, хоч варіянт **-ть** небажаний), **мо/м** (в першій особі множини, хоч варіянт **-м** теж небажаний) та багато інших. Українська мова вигідно виглядає й у порівнянні словотворчих засобів, зокрема суфіксів, тому українські відповідники російських слів набагато простіші, коротші та зручніші для вимови.

О. Різниченко постійно наголошує, що „наша мова – джерельно чиста, і в цьому її багатство і привабливість, і краса. Не треба її каламутити, засмічувати. Оберігаймо її...".

Щоб вистачало...

(Закінчення зі стор. 5)

Ігор Ґавдяк, президент Української Американської Координаційної Ради.

Маршрут українських тепличників також включав штат Огайо, де вони мали зустріч з членом Конґресу Марсі Каптур, родичі якої живуть у Хмельницькій області в Україні. Вона не раз бувала в Україні і активно цікавиться економічним розвитком України. Як законодавець з сільськогосподарського реґіону Америки, конґресвумен М. Каптур не перестає переконувати українців, що власне сільське господарство є сектором, який може роз'язати їхні економічні труднощі й проблеми.

Наприкінці поїздки я говорив телефоном з О. Томляком, директором Асоціяції теплиць України. Він і його делеґація саме поверталися до Філядельфії з Ніяґара Фолс, після відвідин штату Огайо. „Це наша перша поїздка, але не остання", сказав О. Томляк і додав, що його колеги вже втомлені, але задоволені зустрічами і зв'язками, які їм вдалось встановити у США. Через пару днів вони мали летіти до Амстердаму, а вже звідти – до Києва. Там сезон тепличних продуктів розгоряється.

Міжнародна конференція про вірменсько-українські стосунки

ЛЬВІВ. – З 1980 року Канадський інститут українських студій (КІУС) організовує конференції на тему взаємин між українцями та іншими народами, які населяють землі України, а також між Україною та сусідніми державами. Матеріяли цих конференцій, видані як окремі збірники, охоплюють взаємини українців з поляками, росіянами, євреями та німцями.

Попри той факт, що сучасна Вірменія й Україна є порівняно віддалені одна від одної географічно, існує небагато народів, які відіграли настільки давню і значущу ролю в історії України, як вірмени. Вірменська громада в Україні, що нараховує близько 100 тис. осіб (відповідно до перепису 2001 року), є однією з перших національних меншин за темпами зростання.

Центр досліджень історії України ім. Петра Яцика та Програма вірменських студій Мишиґенського університету поставили собі за мету заохотити вивчення українсько-вірменських взаємин шляхом організації міжнародної конференції в Україні. Д-р Франко Сисин, директор Центру ім. Петра Яцика, та Кеворк Бардакян, професор катедри вірменської мови і літератури ім. Марії Мануґян, знайшли підтримку своїй ініціятиві в Українському Католицькому університеті (УКУ) у Львові.

Львів відомий не тільки як місце знаходження однієї з найважливіших архітектурних пам'яток вірменської діяспори, Катедри Успення Пресвятої Богородиці (XIV ст.), але також як рідне місто професора Ярослава Дашкевича, провідного вірменолога та історика вірменської громади в Україні.

У співробітництві зі Львівським відділенням Інституту української археографії та джерелознавства ім. Михайла Грушевського Національної академії наук України, яку очолює проф. Я. Дашкевич, організатори оголосили про подання пропозицій для участи в міжнародній конференції від істориків, соціологів, лінґвістів та істориків мистецтва.

Конференцію, яка відбулася 29-31 травня, відкрив академік Я. Дашкевич, який окреслив ранню історію вірменського народу в Україні та висвітлив історію вірменського самоврядування у Києві XV-XVII ст.

Архиєпископ Григорій Бунятян, голова української єпархії Вірменської Апостольської Церкви, оголосив, що Вірменська академія наук присудила почесний докторат Я. Дашкевичеві.

Конференція розпочалася святковим обідом в українському ресторані, власником якого є Вардкес Арзуманян, депутат Львівської міської ради. Місцева вірменська громада та її парох о. Тадеос Ґеворґян проявляли гостинність протягом усієї конференції. На конференції виступили Мирон Капраль (Львів), Олександер Осипян (Краматорськ), Аркадій Мхеян (Київ), Балінт Ковач (Будапешт), Карина Пивоварська (Полтава).

Дві доповіді являли собою презентації дослідницьких груп, що займалися вивченням вірменських громад. Андреас Гельмедах (Ляйпціґ) зробив огляд нового проєкту, що був започаткований Ляйпціґським університетом Укарїнс у ділянці дослідження вірмен Східньої Европи, Карина Ґеворґян (Донецьк) доповіла про результати дослідження групи під керівництвом Михайла Шевцова, який також брав участь у засіданні.

Три польських учасники вивчають питання сучасних вірменсько-українських взаємин та вірменської громади в Польщі, що бере свій початок з України. Про це говорили Дорота Зєтек (Краків), Лонґін Ґрачик (Варшава) розповів про інтернет як засіб так само і Томаш Марціняк (Торунь).

Важлива частина промов на конференції була присвячена матеріяльній, літературній, релігійній та мистецькій спадщині вірмен України. Це були теми виступів Ірини Гаюк (Львів), Мікаєла Араклеяна, Конрада Сєкєрського (Варшава).

Вірменська літературна спадщина була представлена у виступах Гасміка Степаняна та Вардана Ґриґоряна (Єреван). Останні дві доповіді були присвячені вірменській архітектурі. Їх зробили Ліліт Піпоян і Ануш Тер-Мінасян (Єреван).

Помітною прикметою вірменсько-української співпраці є роля директора хору УКУ Андрія Шкраб'юка як дириґента вірменського хору, та переважаюче представництво студентів і викладачів УКУ в хорі. Учасники конференції подивилися фільм „Відродження королівства: скарби Галичини" (продюсер Даніел Стоділка), в якому представлений вірменський собор та інтерв'ю з дружиною пароха.

Конференція завершилася екскурсією до Язлівця, історичного поселення вірмен на Поділлі, та Бучача.

Конференція поглибила професійні та дружні взаємини між громадами. Передбачається, що конференція започатковує довготривалу співпрацю щодо подальшого розвитку вірменських студій у Львові.

Микола Сорока

Зліва: Архиєпископ Григорій Бунятян, проф. Ярослав Дашкевич, д-р Франко Сисин, ректор Українського Католицького університету о. Борис Ґудзяк, проф. Кеворк Бардакян.

Довгий шлях до рідної мами

Микола (Новомир) Підлісний

(Продовження. Початок в ч. 40, 41, 42, 43)

Коли повернувся їхній патруль, що зустрів мене під горою, а мене не було, то вирішили шукати. Сказали, щоб я одягнувся і загасив огонь в печі.

І ось ми в дорозі до Швайцарії. Мені було важко йти, я загрузав в снігу. Тоді один з патрулів передав свій карабін напарникові, а мене взяв на плечі та й доставив на швайцарський бік.

Після нетривалого відпочинку до мене підійшов якийсь чоловік і почав розпитувати, як я сюди добрався. Я почав йому розповідати, але один з швайцарців відкликав мене на бік і сказав, щоб я з ним не говорив, бо то – німецький патруль, який вчора заховався тут під час завірюхи. На цьому розмова припинилася.

На другий день була чудова сонячна погода, і два прикордонники мали супроводжувати мене вглиб Швайцарії. На цей час і німецький патруль пішов на свій бік. Із швайцарського боку було видно вчорашній готель, як на долоні. Боже, подумав я, щоб було б, коли б я залишився в тому готелі ще на один день, чекаючи на добру погоду? То зустрівся б з німецькими патрулями десь на половині шляху, в білому снігу.

Відвезли мене у табір для біженців-італійців. Я почав вивчати італійську мову, але комендант табору переконав мене, що треба учитися англійської мови, яка мені пригодиться в житті. Я його послухав. Наступний табір був в Лозані, над озером Женева.

У Швайцарії уже сновигали більшовицькі аґенти і аґітували повертатися „на родіну". А я знайшовши собі колеґу, з яким домовився дістатися до Франції. На початку червня ми приїхали в місто Басель на кордоні Німеччини і Франції.

Пізно вночі рушили в дорогу. Дійшли до кордону і почули гучне "стій" німецькою мовою. Піднесли руки догори і чекаємо. Німець питає, куди ми йдемо і чого. Ми сказали, що хочемо побачити Францію. Він каже, що треба йти до міста Басель, взяти перепустку у французькій місії і тоді перейти кордон. Веде нас до міста. Ідучи, ми радились, що нам далі чинити. Наш вартовий почув незрозумілу мову і зупинився. Запитує, хто ми такі. Ми відповіли йому, що ми з Радянського Союзу і хочемо додому, а швайцарці нас не пускають. Вартовий трохи подумав і звелів йти назад. Прийшли до кордону, він відчинив браму і каже: „Можете іти". Нам просто не вірилось, що таке щось може статися. Дякуючи йому, ми перейшли кордон з Швайцарії до Франції.

Не пройшли 100 метрів, як знову чуємо: „Стій! Руки вгору!" Але вже французькою мовою. Стали. Підійшли два французьких прикордонники і запитують, чому ми перейшли кордон. Пояснюємо, що хочемо „на родіну", а швайцарці не пускають. Вони цьому не повірили і повели до кордону, щоб запитати, чи правду ми говоримо. Але побачивши, що ми не пручаємось, зупинились і повернулись до французької прикордонної станиці. Тут прийняли нас, написали протокол, нагодували і поклали спати.

Рано ми поснідали. Посадили нас в авто і разом з двома прикордонниками ми рушили до Страсбурґу, де нам видали репатріяційні картки нарівні з французами.

Дорогою з Страсбурґу до Парижу, коли зупинявся пасажирський поїзд з репатріянтами, були надзвичайно теплі зустрічі з квітами, частуванням чаєм, вином та канапками. Коли наші „остарбайтери" будуть повертатися додому, то чи їх будуть зустрічати як героїв за їхні поневіряння?

Нарешті прибули до Парижу. Нас двох розмістили в театрі. До нас підійшов якийсь упорядник і запитав, хто ми такі. Ми сказали, що українці. Він звелів почекати, а через деякий час повернувся, забрав нас і завіз до якогось стадіону, що раніше служив для перегонів собак.

В цьому таборі було чимало українців, а особливо дівчат, які повиходили заміж за французів та арабів, і тепер чекали, хто кого знайде. Дівчина, на ім'я Алла, в Німеччині познайомилась з французом італійського походження. І тепер приїхала до Франції шукати його. Сидить і сумує, що далі буде. Я у неї запитав, чи має його адресу. Мала. Це було біля міста Бордо. Подивився я на мапу – від Парижу до Бордо понад 1,000 км. Я сказав дівчині: „Не журись, ми його знайдемо. Збирайся в дорогу". На другий день ми були уже в поїзді Париж-Бордо.

Був гарний сонячний день. Її знайомий був на подвір'ї і говорив з якоюсь дівчиною. Побачивши нас, він остовпів. Від несподіваної зустрічі радості не було кінця. Мені дали перекусити і, звичайно, склянку вина – це уже французька традиція. Довго я тут не барився і зразу ж повернувся до Парижу без жодних пригод.

Наш табір-стадіон помітно зменшувався. Черга прийшла й до нас – „совєтчиків". Одного дня приїхали авта і всіх перевезли до табору біля містечка Версаль. В цьому таборі були всі з Радянського Союзу. Відразу ж усіх „посортували" – чоловіків в один бік, жінок з дітьми та підлітків – в другий. Я потрапив до жінок та дітей. Нам повідомили, що на другий день транспорт з чоловіками від'їжджає „на родіну". А жінки з дітьми та підлітки вилітають літаком до Берліна, а тоді уже й додому.

Прилетіли ми в Берлін по полудні. Висадили нас і повели до будок. Почався дощ. Стояли ми і чекали, чи не запросять до якогось будинку, щоб заховатися від дощу та чогось поїсти. Але ні, приїхали вантажівки замість автобусів, як було у Франції, завантажили нас, як оселедців, і привезли до табору за колючим дротом, колишнє місце утримання „остарбайтерів".

Тут уже було багато людей з клунками та на возах, на яких недавно втікали від „своїх", а тепер чекали повернення в невідоме. Увечорі того ж дня нас нагодували баландою з брукви, яка ще залишилася з гітлерівських часів. Довкола табору стояла охорона. В самому таборі зробили карцер, де провадили допити чоловіків, доля яких була невідома.

Почав я думати про втечу з цього пекла.

(Продовження в наступному числі)

Другий Всеукраїнський музейний фестиваль у Дніпропетровську

ДНІПРОПЕТРОВСК. – Другий Всеукраїнський фестиваль „Музеї у сучасному поліетнічному світі" завершився у Дніпропетровську. Спочатку – трохи офіційної інформації. В Україні діє 445 державних та комерційних музеїв, а також майже 2,500 місцевих музеїв та музейних експозицій у навчальних закладах, на промислових підприємствах, у фірмах та ін. З їх числа у Дніпропетровській області – вісім державних та 146 громадських музеїв.

Підпорядковані Міністерству культури і мистецтв музеї досі не мають унормованої організаційної основи – кожен працює, як заманеться. Інакше і не може бути, бо державного фінансування вистачає хібащо на жалюгідну платню музейним працівникам. А що вже казати про відсутність можливостей побудувати нове приміщення для експозицій, обладнати його достатніми засобами охорони! Тому в залях музеїв виставлено лише малу частку того, що є у фондах. Решта зберігається у підвалах та інших складських приміщеннях, мало пристосованих для тривалого збереження вельми коштовних пам'яток культури. Міністерство лише складає щороку довідки про кількість вкрадених музейних шедеврів та про кількість бібліотек,

Барельєф св. Володимира, відлитий на Дніпропетровському металюрґійному заводі ім. Григорія Петровського.

які згоріли.

Втім, будьмо об'єктивними – у 2005 році пасивність чиновників трохи зменшилася, коли вони підтримали Музейний фестиваль у Дніпропетровську, присвячений 150-річчю від дня народження славетного історика Запорозького козацтва Дмитра Яворницького. У Першому Всеукраїнському музейному фестивалі 7-12 листопада 2005 року взяли участь 85 музеїв, а також культурологічні фонди, музейні видання, комп'ютерні фірми та ін.

Другий Всеукраїнський музейний фестиваль 18-22 вересня зібрав експозиції 105 музеїв України різного профілю: історичних, краєзнавчих, художніх, літературних, меморіяльних. Було проведено кілька конкурсів, підсумки яких оцінювало компетентне журі з 12 професійних музеєзнавців. Переможці отримали коштовні призи, а також скульптурки „Кам'яна баба" – зменшені копії з половецьких, сарматських та скитських кам'яних ідолів, які стояли на могилах у степах України.

У конкурсі музейних мінівиставок були відзначені Чернігівський історичний музей ім. Василя Тарновського, Ялтинський історико-літературний музей та Львівський музей історії релігії. У конкурсі музейних видань перемогли Донецький обласний художній музей, Літературно-меморіяльний музей Михайла Булґакова (Київ), Національний музей ім. Андрея Шептицького (Львів) та Літературно-меморіяльний музей Лесі Українки (село Колодяжне, Волинська область). У конкурсі музейних авдіовізуальних програм були нагороджені Рівненський обласний краєзнавчий музей, Національний історико-культурний заповідник „Чигирин" та Національний музей-заповідник українського гончарства (село Опішня, Полтавська область). Крім того, був проведений конкурс музейних комп'ютерних мультимедійних програм та конкурс впровадження музейних заходів, циклів, програм. Ґран-прі фестивалю присуджено Національному музеєві ім. А. Шептицького за професійність у представленні матеріялів на фестиваль.

Учасники фестивалю прийняли резолюцію, яку адресували Президентові України, Голові Верховної Ради, прем'єр-міністрові та міністрові культури і туризму (до речі, жодна з цих осіб фестиваль не відвідала), у якій музейні працівники пропонують встановити періодичність проведення фестивалю кожні три роки, і визначити постійним місцем проведення цього заходу Дніпропетровськ.

Фестиваль мав лише один недолік – з ним могли ознайомитися, крім самих учасників, мешканці лише Дніпропетровська та сусідніх населених пунктів. От якби фестиваль зробити пересувним, в тому числі й за межі України!

Володимир Єфимов

Діючий ткацький верстат на фестивалі.

Кераміка „Голий з лопатою".

МІЖНАРОДНА ФУНДАЦІЯ
ОМЕЛЯНА і ТЕТЯНИ
АНТОНОВИЧІВ

МАЄ ЧЕСТЬ ЗАПРОСИТИ ВАС
НА УРОЧИСТЕ ВРУЧЕННЯ НАГОРОД
ЛАВРЕАТАМ ФУНДАЦІЇ 2008 РОКУ

Др. Мед. Павлові Джулеві

та

Проф. Григорієві Грабовичу

в

УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ

2 EAST 79th STREET

NEW YORK

8 ЛИСТОПАДА 2008 Р.
ГОДИНА ЧЕТВЕРТА ПО ПОЛУДНІ

Дорогим Батькам,
Бабці і Дідусеві

Маріянні і Стефанові
Федорак

з нагоди

60-ліття подружжя

гратулюємо і бажаємо
щастя і здоров’я на
Многая Літа!

З любов’ю: дочка Христя з мужем Ігорем,
внук Никола,
внучка Надя з мужем Петриком
і правнуки Соня та Петрик

LAST CALL FOR PASSION PLAY TOURS!
MUST BOOK BY NOVEMBER 15, 2008!

OBERAMMERGAU PASSION PLAY 2010

Don’t miss out on two spectacular tours being organized by the
Ukrainian Catholic Metropolia of USA & Metropolitan Stefan Soroka
A once in a lifetime experience PERFORMED JUST ONCE EVERY 10 YEARS!

12 Day Danube River Cruise *plus* Passion Play	13 Day Lemkivshchyna Eastern Europe & Passion Play
	Featuring "Lemkivska Vatra"
July 3–14, 2010	July 13-25, 2010
Tour Price $3,499pp (land only)	Tour Price $3,650pp (land only)
(27 Meals Included): 10 Breakfasts – 7 Lunches – 10 Dinners	(26 Meals Included): 11 Breakfasts –4 Lunches – 10 Dinners

See Greece the affordable way on the beautiful
Holland America "Noordam"

Greek Isles Cruise

Rome; Dubrovnik, Croatia; Corfu; Olympia; Santorini; Kusadasi, Turkey; Athens; Sicily; Rome

May 29 – June 08, 2009

From only $1675.00 pp (*air additional)
Deposit of $600.00 due by December 15, 2008

Call for details!
732-928-3792

Zenia's Travel Club LLC
ztc@earthlink.net

LVIV EXPRESS
PARCEL SERVICES

1111 East Elizabeth Ave.
Linden, New Jersey 07036
(908) 925-0717

PACKAGES TO UKRAINE

BELORUSSIA • RUSSIA • POLAND • ESTONIA • LATVIA • LITHUANIA • SLOVAKIA

МОРЕМ	ЛІТАКОМ	ДОЛЯРИ	ЕЛЕКТРОНІКА
мінімум 10 фунтів	2-3 тижні мін. 10 фунтів	Пересилка і доставка	220 V

15 років в бізнесі чесної і добросовісної праці.
Полагоджуємо митні справи.
У зв'язку з розширенням компанія пошукує аґентів до співпраці.
Доставляємо пачки до України, Білорусі, Росії, Польщі,
Естонії, Литви, Латвії, Словакії.
Підбираємо пачки з дому безкоштовно.
Пересилка пачок через UPS для клієнтів з інших штатів.
Call Tall Free 1-800-965-7262

Европейський магазин
м’ясні і харчові вироби
відкритий 6 днів у тижні

JOSEPH MEAT MARKET

437 Smith Street, Perth Amboy, NJ
Tel: **(732) 442-4660**

Світлій пам'яті Марії Логази

Відхід у вічність світлої пам'яті Марії Логази, нашої Учительки та Виховниці, шанованої громадянки та Українки з великої літери завершує довге життя особливої складности й особливої плідности. З дитинства вона виховувалася в родині високої свідомости й жертовного патріотизму. Зазнавши болючих втрат у особистому житті вже в юності та в молодих роках, вона повністю віддалася праці для добра української спільноти. Особистого не існувало, все було спільним.

Покійна належала до тих осіб, які не лякаються жодних викликів, не складають рук перед труднощами й борються за будь-яких обставин. Пережила вона дві світові війни, вимушену болючу еміґрацію, трагічну, передчасну смерть своїх найрідніших. Її активна участь у „Пласті" (вільному та підпільному) і українському визвольному русі в 1920-1940-их роках, її багатогранна праця на громадській ниві, зокрема з нашою молоддю, належать до найкращих прикладів суспільної діяльности.

Пригадую, коли 30 років тому, в липні 1978 року, в супроводі мами, брата Марка і тети Марії я вперше мав нагоду побувати у Львові. Образ українського княжого граду вже існував у моїй уяві на підставі тих численних родинних і товариських зустрічей, пластових гутірок, шкільних імпрез, листопадових свят у Сиракузах, які організовувала та проводила М. Логаза.

Незабутніми протягом тих кількох днів, які відкривали мені нові життєві перспективи, були зустрічі з Катериною Зарицькою, найближчою товаришкою покійної, з художником Богданом Сорокою і його родиною.

Під час тих пам'ятних днів усе те, що тета Марія нам розповідала про Львів, про борців за незалежність України, яких вона знала особисто (пригадую розповідь про те, як молода Марія Головко танцювала з Романом Шухевичем), про тих, які карались у тюрмах за гідність української людини, – все це ставало живим.

Постаті, що уособлювали найсокровенніші змагання українського народу, стояли просто перед очима. Ми могли спілкуватися з ними українською мовою, шанувати їхню життєву жертву завдяки посередництву М. Логази.

Я маю честь працювати в Українському Католицькому університеті у Львові, і для мене зрозуміло, що це було б неможливим без того громадського, українознавчого, пластового, організаційного виховання, яке покійна давала мені та багатьом членам Пласту й учням Школи українознавства ім. Лесі Українки. Наша Школа українознавства мала дисципліну і якість справжньої гімназії.

Під проводом Марії Логази у цій школі як учителі, так і учні розуміли, що порядок, сумлінна праця і вимогливість до себе та інших – це та межа, нижче якої директорка школи не дозволить опуститися. Таке ставлення до себе й усіх довкола, за яким стояла пошана до потенціялу кожної людини, позначалося на цілій життєвій діяльності покійної.

Пластуни й пластунки, які виховувалися в станиці, що її Подруга Марія допомагала творити й розвивати в Сиракузах, отримували особливий вишкіл у пластових засадах і пластовій практиці. Варто нагадати, що юначки сиракузької станиці неодноразово здобували перші місця у загальносвітових пластових змаганнях чи конкурсах.

Крім подвижницької, але здебільшого тихої, позбавленої самореклями праці, згадую безліч теплих моментів і симпатичних особистих рис: вишукана галицька гостинність, пишні торти, цікаве співжиття між тетою і вуйком Михайлом, в якому жіноча мудрість і гумор відігравали важливу ролю, тепла усмішка і легкий сміх. В останні роки, коли динамічна душа була закована в немічному тілі, коли Учительці пропадало слово, ця усмішка стала знаковим засобом спілкування.

Сьогодні, коли ми прощаємося з покійною, виряджаючи її на Вічну Ватру, ми дякуємо Богу за її життя. Дякуємо всім тим, які старанно нею опікувалися протягом тривалого періоду її недуги.

Дякуємо за все те, що вона робила, щоб ім'я України було відоме у світі, щоб молоді покоління українців в діяспорі змагалися за права України і щоб Україна здобула незалежність. До тих, які тієї незалежности й державности найбільше прагнули та найсумлінніше для неї працювали, належала і світлої пам'яті Марія Логаза.

Нехай милостивий Господь винагородить Рабу Божу Марію за її щирі жертви служіння і палкі молитви. Нехай місце спочинку поруч з покійним д-ром Михайлом Логазою на цвинтарі святого Андрія в Бавнд-Бруці буде для неї тихим, а американська земля – легкою. Нехай пам'ять про неї буде вічною!

о. д-р Борис Ґудзяк,
ректор Українського Католицького університету, Львів

У першу річницю смерти св. п. Олени-Лесі Ґой

Св. п. Олена-Леся Ґой

Швидко минув рік, як відійшла св. п. Олена-Леся Ґой, а родині та приятелям все ще не віриться, що її немає. 28 вересня в церкві св. Юра в Ню-Йорку була відслужена Панахида в річницю її смерти.

На останньому засіданні 1-го Відділу Союзу Українок Америки заступниця голови відділу Ганя Сєрант вже вкотре сказала вголос: „Як нам у відділі тепер бракує Лесі!". Це подумки з болем відчувають всі, з ким О.-Л.Ґой працювала.

Доля не була ласкавою до юної дівчини, коли їй примусово довелось покинути родинний дім на Лемківщині і опинитись на важких роботах в Німеччині. Вона перейшла всі тортури окупаційного режиму, арешт ґестапо і заслання до концентраційного табору Дахав, виснажливу працю на заводі з виготовлення зброї. Та це не зломило її.

Після війни в таборі „Варнер Касерне" біля Мюнхену св. п. О.-Л. Ґой закінчила учительський семінар і в переселенчому таборі працювала управителькою дитячого садочка, а потім зустріла в Німеччині свого судженого св. п. Петра Ґоя, активного в молодіжних організаціях, студента Українського Вільного Університету (УВУ), і під його впливом вступила до Пласту та юнацтва ОУН.

У 1949 році молоде подружжя переїхало до Америки, де народилася дочка Маруся та син Юрій. Батьки старанно виховували своїх дітей і дали їм вищу освіту. Після смерти чоловіка О.-Л. Ґой продовжувала його справу і була 30 років директором канцелярії Фундації УВУ.

В 1957 році О.-Л. Ґой стала членкою 1-го Відділу СУА в Ню-Йорку, 10 років була головою відділу. Завдяки їй відділ збільшився до 95 членок. Вона вміла зацікавити громадською працею своїх друзів і знайомих. Завдяки їй я також стала членкою СУА і з того часу приятелювала з нею. Відділ успішно працював і досяг свого 80-ліття.

Багато років О.-Л. Ґой присвятила громадській праці в Окрузі СУА у Ню-Йорку, де п'ять років була головою Оружної управи, п'ять років – заступницею голови, п'ять років – головою контрольної комісії. За її каденції на посаді голови Округи урочисто відзначено 50-ліття Округи, видано ювілейну книжку. За самовіддану і жертовну працю О.-Л. Ґой надано звання Почесної членки Союзу Українок Америки і нагороджено Золотою медалею.

До кінця своїх днів покійна була багаторічною активною членкою Українського Конґресового Комітету Америки, де старанно виконувала доручені їй справи. З ентузіязмом працювала в Комітеті будови церкви св. Юра, допомагала у різних справах парафії. В Школі українознавства впродовж 25 років перебувала на посаді асистента. В будинку „Самопомочі" О.-Л. Ґой започаткувала засвічення Різдвяної ялинки, присвяченої політв'язням України.

Св. п. О.-Л. Ґой прожила нелегке, але змістовне життя, вона була справжньою Українкою.

Ольга Кузишин

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ТОМАС Е. КОДЕЛОК, член 305 Відд. УНС в Mahanoy City, PA. Помер 15 листопада 2007 р. на 58-му році життя. Нар. в 1949 р. в Deland, PA . Членом УНС став в 1966 р. Залишив у глибокому смутку дружину Лінду Коделок. Похорон відбувся 19 листопада 2007 р. на італійському цвинтарі у Mahanoy City, PA.

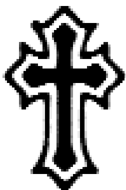
Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ДЕМЕТРІЮС ПАВЛИШИН, член 112 Відд. УНС в Seven Hills, OH. Помер 27 квітня 2008 р. на 88 році життя. Нар. 1919 р. в Україні. Членом УНС став в 1956 р. Залишив у глибокому смутку дружину Гельґу Павлишин, дітей Соню, Надію, Андрія і Христину. Похорон відбувся 1 травня 2008 р. на цвинтарі „Покрова" в Пармі, Огайо.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

Ділимося сумною вісткою з друзями й українською громадою, що у вівторок, 12 жовтня 2008 р. відійшов від нас у Божу вічність на 94-му році життя дорогий нам МУЖ, ТАТО й ДІДУСЬ

СВ. П.

ВАСИЛЬ І. ГРИШКО

довголітній громадський і політичний діяч.

Залишені в глибокому смутку:
дружина – ГАЛИНА
сестра – ВАЛЕНТИНА
дочки – НАТАЛЯ, ЛЕСЯ і НАДІЯ
племінниці – ГАЛИНА і МАРИНА
внуки і правнуки
ближча і дальша родина в Україні.

ЗАУПОКІЙНА ВІДПРАВА відбулася в похоронному заведенні в Голивуді, Фла.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів на свіжу могилу Покійного бажаючі можуть складати пожертви на: Фундацію ім. Івана Багряного, Смолоскип або на Symon Petlura Library Fund.

Ділимося сумною вісткою, що дня
17 серпня 2008 р. на 92-му році
трудолюбивого життя відійшла
у вічність у Вусакі, Висканин,
наша найдорожча МАМА,
БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ОЛЬГА (з ГЛИНСЬКИХ) ДЕМЧУК

вдова по св. п. інж.-архіт. Іванові Демчукові.

В Україні Покійна закінчила учительський семінар сестер-Василіянок у Івано-Франківську (Станиславові) та працювала як учителька та директор школи.

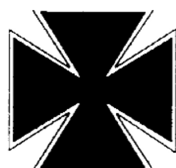
Горем прибиті:

дочка – мґр ЛЯРИСА з мужем СЕМОМ ГОГАН
дочка – д-р РОКСОЛЯНА з мужем д-ром ДЕНИСОМ БРЕСНЕГАН
внук – АНДРІЙ з дружиною СЕНДІ
та внуки – ДЕНИС ІВАН, ХРИСТИНА та ОЛЕКСАНДРА
правнуки – ІВАН і КАТЕРИНА
сестра – АННА МЕЛЬНИК
племінники – Бл. ПАТРІЯРХ ЛЮБОМИР КАРДИНАЛ ГУЗАР
– ЗЕНОН ВАСИЛЬКЕВИЧ з дружиною НІНОЮ,
МАРІЙКА ВАСИЛЬКЕВИЧ-РИПАН з мужем ЄВГЕНОМ
– ПЕТРО ВАСИЛЬКЕВИЧ з дружиною ДЖЕН
– ПАВЛО ВАСИЛЬКЕВИЧ з дружиною ЛИН
– РОМАН ВАСИЛЬКЕВИЧ з дружиною ЕММОЮ
та ближча і дальша родина в Україні й Америці.

Похорон відбувся у Вусакі, Висканин.

При кінці Другої світової війни родина Демчуків переселилася найперше до Австрії, а опісля до Вусакі, Висканин. Від 1990 року Покійна жила з донькою Роксоляною та внуками у Канзас Си全. Після важкої недуги відійшла у вічність.

Вічна Їй Пам'ять!

З глибоким жалем повідомляємо,
що 20-го жовтня 2008 року
в Гартфорді, Кон., відійшов у вічність
наш найдорожчий
БАТЬКО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

СВ. П.

РОМАН СОКОЛЬСЬКИЙ

Колишній вояк ІУД-УНА
нар. 9 січня 1921 р. в Завалові
район Підгайці, Тернопільська обл.

Панахиду відправлено 24 жовтня 2008 р. у похоронному заведенні D'Esopo, а Святу Літургію в Українській католицькій церкві св. Архистратига Михаїла в Гартфорді, Конн. відтак тлінні останки похоронено біля його дружини Анни на парафіяльному цвинтарі в Ґлестонбері, Конн.

Залишилися в жалю:

сини – РОМАН
– ОРЕСТ з дружиною ЛЮСЕЮ
дочка – ОРИСЯ BALDASSARI
внуки – АЛАНА, НІНА і АЛЕКСАНДЕР
правнучка – ЛІВІЯ
братова – ЗІРКА СОКОЛЬСЬКА з родиною
та ближча і дальша родина в Америці й Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів, в пам'ять Покійного,
можна складати пожертви на Пресовий фонд
"Вісті Комбатанта" або інші добродійні цілі.
c/o Orest Sokolsky, 9 Stakey Farm Road, Southington, CT 06489

НІКОЛИ НЕ ЗАБУДЕМО

19 травня 2008 року, в місті Йонкерс, Ню Йорк,
відійшов у вічність на 84-му році життя

св. п. Володимир Щур

Народився 9-го грудня 1923 р. в селі Літятин, Бережанського району в Тернопільській області. Належав до тої молоді, яка виховувалася на ідеях ОУН. В 1943 р. був покликаний районовим провідником УПА на організаційні сходини, де головною точкою була розбудова УПА. Покійний Володимир був вояком першої Дивізії "Галичина", брав активну участь в боях під Варшавою і Фельдбахом, перебув табори полонених в Беларії й Ріміні в Італії та в 56-ім таборі в Ботесдейлі в окрузі Норфолк, Англії.

Після звільнення з полону оселився в місті Тодмордені в Англії і включився в громадське життя. Був головою СУБ, вчителював в українській недільній школі та організував мішаний хор, якого був дириґентом. В Англії зустрів свою майбутню дружину Емілію, з якою прожив щасливо 57 років. Вони виховали четверо дітей, які заложили вже свої власні родини й стали підпорою своїм батькам.

В 1964 році родина переїхала до Америки, а в 1968 році до Йонкерсу. Разом з дружиною займався різними бизнесами, але завжди брав активну участь в українській громаді. Належав до різних організацій, був менаджером Дому СУМ-а, головою Осередку СУМ-а і головою ОЧСУ. Належав до церковного хору і був душею українського фестивалю в Йонкерсі. Через довгі роки відповідав за кухню, яка вимагала великої праці й відповідальности. Вже тяжко хворий, вийшовши зі шпиталю, приходив до кухні перед фестивалем, щоб допомогти своєю працею та своїми порадами. Був також ентузіястом копаного м'яча і часто дарував харчі і час, щоб підготовити обід для спортовців.

Св. п. Володимир був надзвичайно гарна, щедра й громадсько-вироблена людина. Він ніколи не жалів часу, труду й грошей на потреби громади і добродійні цілі. Постійно допомагав своїй родині, яка залишилась в Україні, та своїми пожертвами допоміг розбудувати церкву в свому родинному селі Літятин.

Залишив у глибокому смутку дружину, четверо дітей, сім внуків і сестру в Україні.

Шановні читачі!

Редакція Свободи пошукує підбірку

ВЕСЕЛКИ

– журналу для дітей для розміщення в інтернеті.

Хто може подарувати підбірку, просимо повідомити на тел. (973) 292-9800, дод. 3041, або на email:

webmaster@svoboda-news.com

Взаміну Ви отримаєте повну колекцію на CD.

Поштові витрати – за наш рахунок.